

Brassói Lapok

Előfizetési példány

Árusításba nem hocsátható

XXXIX. évfolyam

264. szám

Főszerkesztő:

Szele Béla dr.

Péntek

1933. évi november 17

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Belföldre: postai szétküldéssel havonként 60 lej, postautalványon átutalva, vagy a kiadóhivatal pénztárához befizetve. Aki pénzbeszedő megbízott útján fizet, az beszedési díj címén Brassóban további 2 lej, vidéken 6 lej fizet havonta. — Kézbesítési díj havonként 8 lej. — Külföldre negyedévre 300 lej, félévre 600 lej, egész évre 1200 lej. — Magyarországon negyedévre 12 pengő, félévre 24 pengő, egész évre 48 pengő. — HIRDETESEK díja hirdetési oldalon 5 lej, páros (bal) szövegoldalon 6 lej, páratlan (bal) szövegoldalon 8 lej négyzetcentiméterenként. Hirdetési díjak előre fizetendők. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Brassó, Károly király-utca 56-58. Telefon-számok: kiadóhivatal 82., szerkesztőség 83.

Ma: Lássuk Nagyváradot!

A liberálisok

Öt év után tehát újra liberális kormány veszi át a hatalmat Romániában. Öt év alatt sokat tapasztaltunk mi is és ha nem akarjuk feladni teljesen az életvágyat és életreményt, hinni szeretnénk, hogy sokat tanultak ők is.

Az elmúlt öt esztendő alatt sok minden történt kint is és bent is. Eszmék és eszmehordozók omlottak össze; a szörnyű világhézetű káros hullámveréséből a legszörnyűbb szörny tolt ki borzalmas fejt.

Öt év alatt a liberálisok sokat megtgyelhettek és megtanulhattak, éppúgy, mint mi, akik belpolitikailag örök kísérleti nyulai voltunk az öt esztendő gyorsan váltakozó urainak.

Szeretjük az őszinte eszmei mérleget és leszögezzük, hogy bennünket nagyon nagy eszlódás ért. Mi egy kicsit hittünk abban, hogy a liberális uralom bukása után eszméileg tisztultabb és haladottabb szellemű politikai légkörbe jutunk.

Mi egy kicsit bíztunk Gyulafehérváron, kicsit hittünk még Csucsanak is és azt hittük, hogy Jorga tudományos magaslatairól tisztá fények fognak felénk világítani.

Az igazság az, hogy a liberális rezsim után következő kormányok, kivétel nélkül és főleg a kisebbségellenes tevékenységben éltek ki szoviniszta lendületüket. Mindent feladtak, de az örök és folytonosan szabad vadászterület maradt számukra, amelyen a legotrombább politikai fegyverekkel lehetett vadászni a mi életlehetőségeinkre, a mi kulturális szabadságjogainkra.

Gyulafehérvárt elfelejtették és főleg elfelejtették velünk szemben. És amíg a jobboldali szélsőséges mozgalommal szemben gyáva meg hátrálással, vagy egyenesen szimpátiázó passzívítással viselkedtek, velünk szemben lobogó hősiességgel folytatták az elnyomás politikáját.

Azt, amit a liberálisok abbahagytak.

Angheliescu kulturzónájába belelítették a névelmezés szörnyű virágait, ők csinálták a nyelvviszágakat és ezt csinálta a marsall és nyögte Jorga lobogó hisztériáját a kisebbségi iskola, egyház és sajtó.

Amikor a liberálisok mentek, azt hittük, hogy nekünk már rosszabb nem lehet.

De nincs lehetetlenség. Nekünk még minden kormányváltozás csak rosszabbat hozott. Most sem várunk semmi jót, bár van benne valami tragikomikus furcsa, hogy öt év alatt odaformálódhatott az élet, hogy a sok rossz közül a liberálisok lettek a legkevésbé rosszak. Az eszmei és elvi rothadás világörnyűsége közben ez a liberalizmus is, amit ők képviselnek, még ez is liberalizmusná nemesedett.

Öt év szörnyű nagy idő és szörnyű tanulságokat produkált. Fásultan, reménytelenül kérdezzük, hogy tanultak-e valamit?

Kormányváltozás, vagy rendszerváltozás jön-e? Kis jóllakásért jönnek-e, vagy megérzik a történelmi küldetés gízsi feladatát? Tudják-e, hogy rájuk várhat egy nekik is szent társadalmi rend átmentésének órási munkája, egy átmeneti korszak szörnyű pusztításai közben.

Mit hoznak? Mivel jönnek? Mit tanultak? És kitől tanultak?

Es is tovább folytathatnánk a kérdéseket, amelyekre eddig a kormány sem akart felelni. Rendezik-e végre a kisebbségi kérdést? A liberalizmus nemcsak politikai elnevezés, hanem eszmei program is.

Előlépünk-e végre elsőrendű polgárokká?

Az eskütétel aktusa után

Hivatalba lépett a Duca-kormány

Duca nyitotta meg a parlamentet, amelyet pénteken oszlatnak fel

Nem lesz ostromállapot, de könyörtelen szigorral akadályoznak meg minden kilengést

Nistor lesz a kisebbségi miniszter

Bukarest, november 16.

A tiszta olberális Duca-kormány nagy vadjudás után végleges formában létrejött, kedden este letette az esküt s szerdán már hivatalba is lépett. A Duca vezetése alatt álló nagy párt, amely minden belső bajai és hibái ellenére is ezidőszert a legtöbb tekintélynek és hitelnek örvend a pártok közül az ország közvéleményében, kerék öt esztendei ellenzékiesség után, ma ismét hatalmon van s kezébe vette az állam kormányzását.

Az új kabinet eskütétele — amint röviden megírtuk már — kedden este 8 órakor történt meg. Bizonyos halasztást szenvedett tehát, egyrészt, mert a miniszteri tárcák és államtitkárságok elosztása körül még az utolsó órában is voltak némelyes nézeteltérések az öregebb és fiatalabb olberálisok között, másrészt meg amiatt, mert az eskütétel előtt az uralkodó még külön kihallgatáson fogadta Bratianu Dinut, a párt első alvezérét s a leendő pénzügyminisztert. Ez a körülmény sok kommentárta adott okot politikai körökben, sőt voltak, akik már súlyos ellentétekről is tudni véltek. Bratianu Dinu ugyanis mindenképpen tárcát akart juttatni Costinescu volt bukaresti főpolgármesternek s ragaszkodott ahhoz, hogy ő legyen a közlekedésügyi miniszter. Ugyanígy meglehetősen hars volt a földművelésügyi, valamint az ipar- és kereskedelemügyi tárcáért is, amelyek közül előbbi Sassunak, utóbbi pedig Dimitriunak akarta juttatni az öregliberálisok csoportja, amely azonban mégis engedni volt kénytelen, bizonyos concessziók ellenében. Így aztán Costinescu kimaradt a kormányból, Sassuval együtt, akiknek a képviselőház elnökségét ígérték oda. A Dimitriu-Tatarescu versengésben is a fiatalság győzött, amennyiben mégis Tatarescu lett az ipar- és kereskedelemügyi miniszter s az „öreg” Dimitriunak be kellett érnie a kevésbé fontos egészségügyi tárcával.

Ezek után a kormány a következő összetételben tette le az esküt az uralkodó előtt:

Miniszterelnök: Duca, államtitkárok: Mavrodí, a színházak eddigi vezérigazgatója és Budurescu, Duca magántitkára. Közoktatásügyi: Angheliescu dr., államtitkár: Popescu-Necsesti. Igazságügy: Antonescu Victor. Külügy: Titulescu, államtitkár: Radulescu Savel. Belügy: Inculetz, államtitkárok: Iuca Dumitru és Iamandi Victor. Munka- és egészségügy: Dimitriu, államtitkár: Maxim. Ipar- és kereskedelemügyi: Tatarescu, államtitkár: Assan George. Közlekedés- és közmunkaügyi: Franasovici, Richard. Földművelésügyi: Cipaiannu, államtitkárok: Manolescu-Strunga és Negura Mihály. Pénzügy: Bratianu Constantin (Dinu), államtitkár: Slavecsu Victor. Honvédelemügyi: Uica

tábornok. Légügyi államtitkár: Irimescu Radu.

Tárcanélküli miniszterek: Lapedatu, Nistor és Angheliescu Pál tábornok. Rögtön az új liberális parlament összeülése után külön törvényt szavaznak meg, amellyel három új minisztériumot létesítenek számukra, mégpedig a kultusz- és szépművészetiügyi minisztériumot Lapedatu, a kisebbségi minisztériumot Nistor és a hadfelszerelésügyi minisztériumot Angelescu tábornok számára. Az eddigi kisebbségi államtitkárság tehát minisztériummá lép elő.

Az eskütétel aktusa után Duca miniszterelnök rövid beszéddel fordult az uralkodóhoz. Mindenekelőtt megköszönte az íránta és munkatársai iránt tanusított bizalmat s hódolatkáról biztosította.

— Tudom, hogy ilyen alkalmakkor hosszabb beszédekert szoktak mondani. En azonban azt óhajtom, hogy tevékenységünket az első pillanattól fogva ne a szavak jellemezzék, amelyekbe már belefáult az ország, hanem tettek, a melyeket türelmetlenül vár.

Végül éltette a királyt és az uralkodó házat.

Az uralkodó hosszabb beszédben válaszolt a miniszterelnök szavaira. Szintén hangoztatta, hogy most tettek kellenek ahhoz, hogy a kormányzás eredményes legyen és egyaránt kielégíthesse úgy az uralkodót, mint az országot.

— Egész jóakaratommal kész vagyok együttműködni a kormánnyal s bizalmamat aszerint fogom nyilvánítani iránta, ahogyan dolgozni fog és, amilyen eredményeket felmutat. Mert az a bizalom, amely csak szavakon alapszik, nem lehet üdvös sem önöknek, sem nekem s csak az az igazi bizalom, amely reális és nyilvánvaló tényeken épül fel. Sokakat látok önök között, akiknek régi kormányzási gyakorlata van, hiszem, hogy várakozásaim be fognak válni.

Ezzel a király minden jót kívánt a kormány működéséhez.

Duca első nyilatkozata

Az ünnepélyes eskütétel után az új kormány tagjai Duca miniszterelnök lakására mentek s ott értekezletet tartottak.

Eközben a miniszterelnökségen Dragu sajtófőnök felolvasta a külföldi újságírók előtt azt az írásbeli nyilatkozatot, amelyet az új miniszterelnök számukra adott.

A nyilatkozatban Duca hangoztatja, hogy az országnak mindenekelőtt a fegyelem, rend és egyensúly szent hagyományainak a helyreállítására van szüksége. És ezért a kormány elsősorban arra fog törekedni, hogy visszaállítsa a lakosság körében az erkölcsi rendet, amely lényege a törvényesség és szabadság minden rendszérének.

A parlamentáris demokrácia, amelyhez országunk tántoríthatatlanul ragaszkodik, ma sokkal inkább, mint bármikor, megkívánja az államtekinély minden gyengeség nélkül való gyakorlását, mert csak szigorú fegyelemmel lehet biztosítani minden egyes polgár jogait és szabadságát. Ezeknek az elveknek a megvalósítását annyival is inkább kötelességünknek tartjuk, mert a liberális-párt hagyományos meggyőződését képezik.

Az ország ujjaépítésének elengedhetetlen feltétele a pénzügyek rendbehozása, a közpénzek megfontolt kezelése, takarékos-

ság, költségvetési egyensúly és a vállalt kötelezettségek teljesítése után.

Külpolitikai téren Románia a szövetségeseivel szemben való tökéletes hűség és az összes országokkal való őszinte, barátságos együttműködés politikáját követi. Különben Titulescunak a külügyek élén való jelenléte a legjobb kezesség e politika folytonosságára. A kormányt faji, vagy vallási megkülönböztetés nélkül, az ország összes polgáraival szemben a legmesszebbmenő türelmesség és abszolút méltányosság szelleme hatja át s ezért mindent el fog követni, hogy a lakosság kebelében ösztönözze az összhang, egyetértés és bizalom érzelmeit, amelyek annyira szükségesek a haladás és jólét szempontjából.

AZ ELSŐ MINISZTERTANACS

Első formális minisztertanácsát szerdán dél előtt fél 10 órakor tartotta a Duca-kormány. Kiszivárgott hírek szerint a minisztériumi vezetőtitkárok és megyei prefektusok kinevezésének a kérdését tárgyalták, mégpedig abból a szempontból, hogy minél több értékes elemet vonjanak be a központi munkába, a csatolt területekről.

Holnap hosszabb minisztertanács lesz s azon a belső rend és nyugalom helyreállítására vonatkozó legsürgősebb intézkedéseket határozzák el.

Tessék kivágnál és eltenni!

7. sz. SZELVÉNY a B. L. novemberi regény-ajándékára.

1—15-ig sorszámmal ellátott 15 darab novemberi szelvény és 4 lej befizetése ellenében a B. L. minden példányvásárlója megkapja a B. L. ajándékregényátárának 1933 november havi kötetét. — A szelvények és a 4 lej beszállíthatók **Bukarestben**: a B. L. kiadóhivatalába (Str. Sf. Mina 9), vagy a főbizományosnál („Cosmopolis”, Calea Grivitei 10); **Brassóban**: a B. L. kiadóhivatalában; **mindenütt máshol**: a helyi bizományosnál. — Előfizetőknek nem kell a szelvényeket gyűjteniük, a 4 lej befizeték az előfizetési díjjal egyidejűleg, a könyvet ugyanolyan úton kapják meg, mint az újságot.

Beavatottak úgy tudják, hogy a kormány nem lépteti életbe az ostromlaptopot, de olyan szigorú és könyörtelen intézkedésekkel fojt el minden kilengést, mintha ostromlaptop volna.

ÖSSZEÜLT A PARLAMENT

A nemzeti-parasztpárti parlamentet különféle megfontolásokról mégsem oszlatták fel mára s így az szabályszerűen összeült. Az alkotmány értelmében ugyanis a felelősök dekrétumban egyben ki kell írnia az új választások időpontját is, melyet pedig közzéteszik a választási időpontokat, a pártoknak már jogukban van letenni listáikat. Tekintettel arra, hogy az új kormány csak ma vette át az államapparátust, még nem lehetett ideje a szükséges előkészületek megtételére, viszont Duca miniszterelnök nem akarta elkövetni azt a tapintatlanságot, hogy éppen megnyitása napján oszlassa fel a parlamentet.

Ennélfogva Duca miniszterelnök tegnap délután más megfontolással állapodott meg Madgearuval, a jelenlegi többségi párt főtitkárával. A törvényhozó testületet őszli ülésszakát ma formálisan megnyitották s el-elnapolják mindaddig, amíg a felelősök dekrétum — valószínűleg pénteken — meg nem jelenik.

A TRÓNBSZED

Szerdán délnél, a 11 órakor tartott szokásos Te Deum után az új kormány nagyrésze a jelenlétben végbement a kamarában a parlamenti ülésszak megnyitásának formai akkusa. Duca miniszterelnök felolvasta a trónbeszédet, amely a következőképpen szólt:

Képviselő urak, szenátor urak! Királyi üdvözlémet küldöm Önöknek s megnyitottnak nyilvánítom a törvényhozó testületet rendes ülésszakát. Károly.

Ezzel a megnyitást meg is történt s Pop-Ust-első elnök délután 5 órára hívta össze az első rendes ülést, amelyet — tekintettel arra, hogy azon egyetlen miniszter sem jelent meg, már pedig az alkotmány szerint a parlament így nem tanácskozhatik — csütörtök délutánra napolt el. Ugyanez történik majd holnap is. A honatyák nem járnak rosszul: fizetésüket és napidijukat mindenesetre így is felveszik.

A felelősök dekrétum — amint már tegnap jelentettük — december 17—22-ikére írja ki a képviselő- és szenátórválasztásokat. Kormánykörökben ezzel kapcsolatban az a hír járja, hogy

a választások után a kabinetet gyökeresen átszervezik, amennyiben 2—3 új személyt vonnak bele s újból osztják fel a tárcákat. Lehet azonban, hogy ez a verzió csak a kimaradtok vizsgálatára szolgál s arra, hogy fokozott tevékenységre és áldozatkészségre ösztönözze őket a választási harc során. A régi szokás, hogy a családott miniszter- és államtitkárságokat a kormány ideiglenes jelleggel és hamarosan átszervezésével doppingolják.

RADIOBEMUTATKOZÁS

Duca miniszterelnök egyikként kedden este 10 órakor rövid beszédet tartott a rádióban is. Lényegében ugyanazt mondotta, mint a külföldi sajtó képviselőinek tett nyilatkozatában. azzal a különbséggel, hogy az ország lakosságának bizalmát és támogatását kérte ahhoz a nehéz munkához, amely kabinetjére a jelenlegi súlyos helyzetben vár.

A KORMÁNY MÁR KEDDEN ESTE MUNKÁBA ÁLLOTT

Az új kormány minisztereit és államtitkárait szerdán délnél 1 órakor iktatták be ünnepélyesen hivatalaikba, míg Duca délután 3 órakor vette át formálisan a miniszterelnökséget.

Ezt megelőzőleg azonban a kormány már tegnap este munkába állott. Így a belügyminisztériumban rövid értekezleten elrendelték a Calendarul című jobboldali lap 15 napra való oetiltását, mert annak kedd délutáni száma vezércikket közölt Niehior Crainicótól, a lap főszerkesztőjétől, amelyben még itt, Romániában is szokatlan és pártatlannak mondható hangon gyalázta a felsőbb körök, védelmébe

véve a hitlerista Németországot. Elrendelték a Facla című lap tegnapi számának elkobzását is.

ÚJ PREFEKTUSOK

Az új megyei prefektusok kinevezése még nem történt meg véglegesen. Az erdélyi megyékbe eddig csak a következő prefektusok kinevezése valószínű:

Arad — Grozea Ion.
Fogaras — Barsan Ioan dr.
Csik — Otetea Valér dr.

Temes-Torontál — Nistor dr.
Szilágy — Gurzeu Mihály dr.
Szeben — Beckmann dr.
Nagyküküllő — Stirbet dr.
Hunyad — Miocu Romulus dr.
Udvarhely — Andrasiu György.
Krassó — Ljuba Pável dr.

A színházak vezérigazgatójává a miniszterelnökségi államtitkárrá kinevezett Mavrodi helyébe valószínűleg Prodan Pault nevezik ki, a bukaresti Teatrul Național igazgatója pedig Sadoveanu Mihály író lesz.

Készülődés a nagy választási harcra

Ismét felajánlották Maniunak a pártelnökséget

Bár a választásokat hivatalosan még nem írták ki, az ellenzékben maradt pártok máris nekilátnak a készülődésnek.

A legelkeseredettebb harcra természetesen Brătianu György és Goga gyűrközik fel. Brătianu György már tegnap szenvedélyes hangon nyilatkozatot tett, amelyben bejelentette, hogy minden eszközzel küzdeni fog a kormány ellen. Goga pedig ma jelentette ki, hogy miután fent nem hallgatták meg, most lefelé fordul és a nép közé megy, hogy programját, amelyet nem akart visszavonni, győzelemre segítse.

Erőteljes választási harcra készül a bukkott nemzeti-parasztpárt is. A pártvezetőség tegnap és ma több tanácskozást tartott s kiküldtette a választási bizottságokat úgy az okiráltságbeli, mint az erdélyi választási harc megszervezésére.

Mindent megtesz a nemzeti-parasztpárt az egység helyreállítására. Tegnap este a pártvezetőség hosszasan foglalkozott az elnökség kérdésével s

táviratot küldtek Maniunak, kérve, hogy utazzék a fővárosba. Maniu — úgy látszik — elutasító választ adott s

erre ma elhatározták, hogy Popovici péntekre Kolozsvárra utazik s onnan délután kimegy Badacsonyba, ahova szombatra Mihalache is megérkezik.

A két vezérférfi vajda megbízásából fel fogja ajánlani Maniunak, hogy vegye vissza a párt elnökségét s közlik vele, hogy a pártvezetőség hajlandó visszavonni a három kizárt képviselőt, amit egyébként tegnap már Mirlo is szorgalmazott, mint előzetes elégtételt a Maniu-csoportnak.

Ma délelőtt különben Maniu elnökle alatt megkezdődött Kolozsváron a Maniupárti ifjuság értekezlete.

Szó van a kisebb pártok között létesítendő választási kartellekről is. Így

Averescu, Filipescu Grigore és Jorga állítólag közösen lépnek fel a választásokon s az is valószínű, hogy az inflációt és széleskörű konverziót követelő pártok, tehát Lupu, Junian és esetleg Argetoianu szintén összefognak.

Itt említjük meg, hogy Argetoianu máris hevesen támadta a Duca-kormányt s kijelentette, hogy ez az egész kombináció három hónapon belül csődöt mond.

Egyetlen hitlerista sem került be a szász néptanács brassói tagozatának vezetőségébe

Brassó, november 16.

Izgalmas választások után kedden este alakult meg a szászok országos néptanácsának brassói tagozata. Tekintve, hogy a hivatalos, illetve a mérsékelt listája mellett a nemzetiszocialisták is jelentős mennyiségű szavazatot kaptak az alakuló gyűlés előtt tárgyalások indultak a személyekre és a képviselői arányszámra vonatkozólag. A hitleristák azonban olyan feltételeket szabtak és olyan követeléseket támasztottak, amelyeket a többségben levő mérsékelt nem fogadhattak el.

Igy aztán szavazás alapján állították össze a vezetőséget. A szavazás a hitleristákra nézve lesújtó volt, amennyiben

a szász néptanács brassói tagozatának vezetőségébe egyetlen hitlerista sem került be.

Ugyesintén, egyetlen hitleristát sem delegáltak az országos néptanácsba sem.

A helyi tagozat elnökévé Depner Vilmos dr. főorvost, az eddigi elnököt választották meg. Alelnökök lettek: Wein-

hold Henrik, dr. Wagner Vilmos, valamint Gött Fritz. Az utóbbi azonban nem fogadta el az alelnöki tisztséget. A megválasztottak a multban is ugyanezeket a tisztségeket töltötték be.

A választmány első jegyzője Wild Michael népiszkolai igazgató, pénztárnok Schreiber Vilmos, a Scherg-gyár vezérigazgatója és Herman Deppner, a Nagy-szebeni Általános Takarékpénztár igazgatója. A választmány tagjai az eddigiek maradtak, néhány új tag beválasztásával, akik szintén a higgadtabb elemek közé tartoznak.

A választások után kijelölték az országos néptanácsba küldendő tagokat. Ezek a következők: Depner Vilmos dr., Arthur Polony dr., Ziske Viktor dr., Christian Mieskess feketehalmi földmives, Wagner Wilhelm dr., Stern Jónás földmives, Michael Zerbes titkár, Liehn Frantz rosnói kisiparos. Else Richter asszony. Póttagok lettek: Schuller Albert építész, Gasper Michael, Hermann Deppner, Fritz Schwesk és Gräthe Teutsch tanítónő.

Berugni szigorúan tilos

Egy alig ismert törvényszakasz alapján kihágásért ítélik el a részeg embereket

Bukarest, november 16

Noha az állam szívesen szedi be a szeszgyedáruságból és italilletékekből befolyó rengeteg jövedelmet, a szeszörvénybe mégis felvettek egy szakaszt, amelynek célja a túlzott alkoholfogyasztás megfékezése. A szeszhamisítók és más kihágók elleni törvényben szerepel ez a részeg atyafiakra vonatkozó fejezet, amelynek értelmében mindazok, akiket berugott állapotban csípnék meg az ut-

cán, kihágást követnek el és mint ilyenek büntetendők.

Ez a törvényszakasz nem közismert s nem is hallottunk róla, hogy eddig bárhol alkalmazták volna. Maga a bukaresti járásbírósg is szemmel láthatólag némi zavarba jött, mikor az ügyészség nemrégiben egy Oprea Dinca nevű embert üldött eléje. Oprea ur kicsit erősen részeg volt, amikor a bíróságra került, a bíróságot fenekére, ami ugyan nem csoda a mai szomorú világban s ezért, a

BUDAPEST

Svábhegyi Szanatórium

Subálpin 430 m.

DIÉTÁS
GYÓGYINTÉZET

Már napi
P. 16-tól.

legideálisabb ősz-téli klimatikus üdülőhely. Intenzív massagialti insolatio. Páratlan kiállítás a fővárosra.

Legelsőrangú szanatóriumot elalást nyújt 5—6-szori diétás étkezéssel, vízkurával együtt.

fentemlitett törvényszakaszra hivatkozva, vádat emeltek ellene.

A bíróság azonban illetéktelennek jelentette ki magát és úgy találta, hogy legfeljebb a minisztérium mellett felállított szeszügyi bizottságok dolga lehet a pityókás atyafiaknak elhuzni a nótáját. Az ügyészség felebbezett a döntés ellen és így került tegnap az ügy a törvényszék elé, amely már más véleményen volt és illetékesnek nyilvánította a rendes bírói hatóságokat a részeg megrendszabályozására. Mindjárt érdemben is ítélték a kérdéses ügyben, elítélve Dinca 200 lej pénzbüntetésre.

Mi lesz, ha mindenütt alkalmazni kezdik a „részegparagrafust?”

Párison keresztül érkező jelentés szerint

A német kormány felosztja az internálótáborokat

Páris, november 16

Párisba érkezett berlini jelentések szerint a német kormány a közeljövőben széleskörű közkegyelmet hirdet. A választások eredménye bebizonyította, hogy Németország ebben a pillanatban már teljesen egységes s a kormány ellenzéke olyan jelentéktelen, hogy komolyan nem fenyegetheti az új államrendet.

Erre való hivatkozással, a Hitler-kormány a közeljövőben szabadon bocsátja az összes politikai bűnösöket és felosztja az internálótáborokat is, mert nincs már szükség rájuk.

Itt említjük meg, hogy a Német Szellemi Műveltségi Kamarák megbeszélésén Göbbels nagy beszédet tartott, amelyben kijelentette, hogy az új német forradalom teljes győzelmet aratott, történelmi alakító eredményei azonban ma még nem is értékelhetők.

Prágai sajtóhangok a német választásról

Prága, november 16.

A prágai lapok hétfői számaikban kimerítően foglalkoznak a németországi választásokkal és hangsúlyozzák, hogy a választások eredménye csak a nemzetiszocialisták terrorjának a következménye. Az Abendzeitung rámutat arra, hogy a kampós kereszties terror ellenére a németországi választók 12.2 százaléka szembehelyezkedett Hitler kormányával, 10 százaléka pedig Hitler politikáját sem helyeselte. A cseh nemzetiszocialista Telegram gunyos hangon számol be arról, hogy a koncentrációs táborok lakói el vannak ragadtatva Hitler politikájától, mivel tömegesen szavaztak igennel. A legtöbb prágai lap kimerítően közli a narisai lapok véleményét.

Végrehajtások akadályokkal. Marosvásárhelyi tudósítónk jelenti: Erdekes pert tárgyalt ma a marosvásárhelyi törvényszék, amelynek fővádlottjai Sikó Béla, Sikó János és anyjuk, Bodó Eszter volt. A marosmegyei Panait községben laktak a vádlottak és valamelyes tartozásból kifolyólag ez év májusában végrehajtó szállott ki hozzájuk, még pedig csendőr kíséretében. A vádlottak bezárták a kaput, mire a végrehajtó és a csendőr a kerítésen keresztül másztak be az udvarra. Amikor aztán történt, azt nem lehet pontosan rekonstruálni, mert erre vonatkozólag homlokegyenest ellenkező tanuvallomások hangzottak el. A marosvásárhelyi törvényszék Sikó Bélát és anyját, Bodó Esztert 20—20 napi fogságra és 500 lej pénzbüntetésre ítélte, míg Sikó János 500 lej pénzbüntetésre és 10 nap fogságra ítélt. Az elítéltek megfeleltek az ítéletnek. Costea Teodor tekei végrehajtó feljelentést tett a tekei csendőrségen, amely szerint hivatalos körútjában foglaltat vezetett Horváth József és Horváth Zsuzsánál. Amikor egy társzéken szállította a felfoglalt butorakat, akkor az uton Horváth József, Bodó János, Lajos és Luca-Vasile megállították a társzekeret és arról a végrehajtó erőlyes ellenkezése ellenére levették a felfoglalt tárgyakat és azok visszavitték házukba. A különös ügyben megindult a hivatalos eljárás.

Sulyosan elítélték a „Hét tartomány” lázdóit

Buenos-Ayres, november 16

Surabaya holland gyarmatszékhelyről érkezett jelentés szerint az ottani hadbírósg kihirdette ítéletét a „Hét tartomány” emlékeztető lázdása ügyében. A „Hét tartomány” nevű holland csatahajó legénysége annakidején fellázadt, hatalmába kerítette a hajót és csak bombavető repülőgépekkel tudták megadásra kényszeríteni. Az eset világszerte nagy feltűnést keltett, mert élénken emlékeztet a „Knyáz Potemkin” orosz hajó lázdására, közvetlenül az 1905-ös forradalom előtt.

A hadbírósg öt vádlottat 18–18 évi kényszermunkára, 14 vádlottat pedig 6 és 10 év közötti kényszermunkára ítét. Az elítélt matrózok felebbezték.

Csak

valódi márkás csövel vásárolok, hogy pénzem ellenértékét lássam... Ha rossz csövet veszek a bosszankodás elveszi kedvemet a rádiótól... Tehát csak

TUNGSRAM

kérek, a közismert, megbízható világmárkát.

csövet



Válaszutra érkezett az európai államok külpolitikája

Megegyezés, vagy katasztrófa

Franciaország hajlandó a németekkel közvetlenül tárgyalni
Mussolini szenzációs nyilatkozata

Páris, november 16.

Ime, ennyire kiszámíthatatlanok a külpolitika fordulatai és a titkos diplomáciai utak. Néhány nappal ezelőtt még Angolországban vetették fel a közvetlen német-francia tárgyalások eszméjét és ma Angliában viselkednek óvatosan ezzel a tervvel szemben. Sir Simon volt az, aki a Népszövetség keretén belül tárgyaló lezárulási bizottság elnökségének kilencet üléséről váratlanul elmaradt s ezzel kellemetlen helyzetbe hozta a konferencia elnökét, Hendersont is, aki a legutóbbi jelentések szerint komolyan gondol a lemondásra, ami a lezárulási konferencia csődjének beismerését jelenti.

Tegnap jelentéseink már hozták a forradalmat első szellőjét. Angliában már nem a közvetlen német-francia tárgyalásokról beszéltek, hanem, ismételtén, új tervet vetettek fel. Genf helyett egy új várost, ahol újra össze lehetne hozni minden állam képviselőjét, még Japán képviselőjét is. Lehet, hogy a távolkeleti események taszították ebbe az irányba a hivatalos angol álláspontot s ezért állott be most az a helyzet, hogy Franciaország akarja azt, amit Angliából néhány nappal ezelőtt javasoltak, Németország is akarja, de most már Anglia nem akarja.

Az események összefüggésének megvilágítása érdekében említjük meg, hogy egyes jelentések szerint Sir Simon, Göring és Mussolini római tárgyalásainak hatása alatt maradt el Genfből s ezzel egyidejűleg vetette fel a közvetlen német-francia tárgyalások gondolatát. Ezek a jelentések annak idején azt sejtették, hogy Göring ilyen értelemben közvetítésre kérésre volna fel Mussolinit s amikor erről az angol külügyminisztériumot, MacD. ild. kormány is arra az álláspontra helyezte, hogy támogatni kell Németország érdekeit, mert az elmérgesedett helyzetben valóban nagy enyhülést jelentene, ha a két állam közvetlen tárgyalásokba bocsátkoznék.

Eddig világos a dolog és nincs is elhatározás a tevékenykedéssel, amit Anglia a lezárulási kérdésben kezdettől fogva követett. Közben egyedüli nagy eseménye ennek a kérdésnek a német választás volt. A választás eredménye viszont előre látható volt. Politikai szempontból még nem hogy rontotta volna, hanem csak megerősítette a szükségességét, hogy a közvetlen tárgyalásokra való ajánlatát. Franciaország sem tagadja. Kész elfogadni a német ajánlatot. És most, amikor idáig érték a hírek, Anglia hirtelen véleményét változtatta.

At, új tervvel jön és a közvetlen német-francia tárgyalások lehetőségével szemben erőteljesen hangoztatja a Népszövetséget.

Mi másra lehetne gondolni, minthogy a távolkeleti eseményekkel kapcsolatban felmerült angol szempontok is beleszóltak a dologba? Vagy talán valami titkos, de jól kidolgozott diplomáciai összjáték folyik, amelynek egyes ülései a közvélemény előtt csak akkor világosodnak meg, amikor eredményei már nyilvánvalóak?

VÁLASZUT ELŐTT A FRANCIA KÜLPOLITIKA

A párisi keddi esti lapok megalapítják, hogy a német választás eredménye után a francia külpolitika választás elé érkezett. Az Intrinsigant szerint Franciaország vagy elismeri a német követeléseket és ezzel elveszti szövetségeseit, vagy elszigetelődik a nagyhatalmaktól, hiszen közismert már, hogy a nagyhatalmak ragaszkodnak Németország és Franciaország megegyezéséhez. A történelem után nemzetközi együttműködésnek kell következnie, de semmiesetre sem Franciaország biztonságának romjain.

A francia kamarában is állandóan a külpolitika van napirenden. Több interpelláció és ellenzéki felszólalás után Paul Boncour külügyminiszter nagyjelentőségű külpolitikai nyilatkozatot tett.

Olaszországtól várják a kezdeményezést

Paul Boncour kamarai megnyilatkozása nagy feltűnést keltett Franciaországban. A külügyminiszter beismerte, hogy a nagy versengésben Németország helyzeti előnyre tett szert s választás elé állította Franciaországot. Ebben a pillanatban úgy Franciaország, mint Németország erősen bizonygatja, hogy békét akar. Németország azzal a nagy felkínálkozással, amelyről tegnap közöltünk jelentést, Franciaországra hártotta át a vagy, vagy közötti választást. Franciaországnak el kell fogadnia a közvetlen tárgyalásokra való ajánlatát, ha nem akarja magára vállalni a teljes szakítás súlyát és csúszmát.

Páris politikai körében úgy tudják, hogy a külügyminisztérium Rómától várja most az új kezdeményezést és pedig olyan módon, hogy Mussolini átengedi az első lépést Angliának. Az angol kormánynak az lenne a szerepe, hogy befolyást gyakoroljon Franciaországra: egyezzen bele a francia külügyi kormány Németország egyenjogúsításába.

Paul Boncour külügyi nyilatkozata egyébként nem elégitette ki a francia el-

Az interpellációkra vonatkozólag kijelentette, hogy a német választás nem teremte új helyzetet, annyit azonban kénytelen elismerni, hogy alátámasztotta és erőteljesebbé tette a német követeléseket. Ez pedig meggyorsítja az események ütemét. A francia kormány teljesen átértékelte a jelenlegi európai politikai helyzetet s azért készen áll arra, hogy felvegye a közvetlen tárgyalásokat Németországgal. Ha Németország fegyverkezni, úgy Franciaországnak fel kell vennie a versenyt vele, mert biztosítania kell határait.

A továbbiak során már nyúltabban beszélt a külügyminiszter. Kijelentette, hogy

valóban választás előtt áll az európai politika.

Választani kell az erőszak, vagy az együttműködés politikája között. Az előbbivel izolálnák Franciaországot, mert az egész világ az együttműködést és a béke biztosítását várja. A második megoldást kell tehát választani s erre a legjobb út a közvetlen tárgyalások lehetősége, amit Németország felkínált.

A Saar-vidékről beszélve, kijelentette Paul Boncour, hogy bár a Saar-vidék felügyelete a Népszövetségre tartozik, Franciaország gondoskodik arról, hogy az ottani népszavazás tiszta legyen.

lenzékét, illetőleg a háborúspárti jobboldalt. Fabry jobboldali képviselő a miniszteri expozé után szót kért s zordonan jelentette ki, hogy

Németország fegyverkezni s így nincs más választás, mint a háború, vagy pedig a megegyezés.

Paul Boncour megkérdezte: Preventív háborúra gondol a képviselő ur?

Fabry a fejét rázta, majd szóval is kijelentette, hogy nem gondol ugyan preventív háborúra, viszont meg kell állapítania, hogy Genfben minden csődtől mondták, kivéve az ellenőrzés gondolata, a melyhez Franciaországnak ragaszkodnia kell.

MIT MOND MUSSOLINI?

Mussolini a testületek nemzeti tanácsának ülésén tartott nagy beszédet a lezárulási és a német-francia viszonyról. Beszéde bevezetésében

lendületesen támadta a liberális kapitalizmus eszméjét s kijelentette, hogy ennek a csődjét a társadalomtudomány már minden kétséget kizáróan megállapította.

Azután arról beszélt, hogy Olaszország

soha sem lesz többé kapitalista állam, mert a fősulyt a parasztságra helyezi. Ed dig tulsokra becsülték a nemzetek a nagyipart s ez lett minden baj kuforrása. Ma már ott tartunk, hogy

az emberi kultúra irányítása kicsúszott Európából és japán tulajdon lett. Európa még egyszer megkísérelheti azt, hogy az élre kerüljön.

Ennek az előfeltétele azonban, az európai népek tökéletes egyetértése, tehát ki kell kapcsolni minden olyan ellentétet, amely Európa békéjét veszélyezteti. Legyen vége a versengésnek és a féltékenykedésnek. Minden népnek meg kell adni azt, ami őt megilleti, hogy teljes legyen a megegyezés és a béke, mert különben Európa végérvényesen lemarad.

Megállapította Mussolini, hogy a Népszövetség teljesen elvesztette jelentőségét és Locarnonak semmi köze nincs a lezáruláshoz. Egyetlen út: jóvá kell tenni az elkövetett igazságtalanságokat. A bizalom és a béke helyre áll, ha ez megtörténik.

LONDON TARTÓZKODÓAN VISELKEDIK

A londoni külügyminisztériumtól származó hírek szerint az angol kormány álláspontot változtatott és tartózkodóan viselkedik Paul Boncournak azzal a kijelentésével szemben, amely szerint Franciaország közvetlen tárgyalásokba akar bocsátkozni Németországgal.

Ez a hír Londonban elég nagy feltűnést keltett. Sokan úgy magyarázzák a külügyminisztérium megváltozott magatartását, hogy Anglia előbb eredményeket akar látni s csak azután ejti el végérvényesen a Népszövetség keretén belül való további tanácskozások lehetőségét. Az angol kormány ugyanis azt hiszi, hogy a közvetlen francia-német tárgyalásoknál már nem érvényesítheti azt a tervet, amely a Népszövetség keretében folytatandó további tárgyalásokon alapja lehetne a megegyezésnek.

— Kezddő érelmeszesedésnél a természetes „Ferenc József” keserűvíz úgy az alhasi pangást, mint a renyhe emésztést megszünteti és a magas vérnyomást lecsökkenti.

Trettina Jenőt,

a magyarországi politikai
botrány hősét egyelőre rágalma-
zásért elítélték kéthónapi
fogházra

Budapest, november 16.

A budapesti törvényszék kéthavi fogházbüntetésre ítélte Trettina Jenőt, a Magyarország című lap közgazdasági szerkesztőjét, rágalmazás miatt. Trettina, akinek a nevével kapcsolatban nemrégiben volt hangozó botrány Magyarországon Borbély Macky Emil főispánról írt válami olyasmit, amit a bíróság rágalmazásnak minősített.

VILÁG-MÁRKÁ!

„OLLA”

GUM..?

Egészségre
érdekelték
óvakodók
szilán
utánzatok

Halász Sándor balkáni riport-sorozata:

Az ázsiai lélek és az európai homo politicus

hogy a kontinens déli részén igazi Svájc helyett igazi Balkán született

Svilengrad, november 16.

Az őszinteség nem szentimentalizmus és nem is nyálkás líra. A becsületes őszinteség úgy kívánja, hogy bevallja az ember: egy kissé fáj odahagyni Ázsiát és visszatérni Európába. Nem az ősi föld nosztalgiája az, ami hat, hanem az új haza szenvedése és megpróbáltatása inkább, amely ijeszt.

Ázsia ott kezdődik, ahol az életnek semmi köze ahhoz, hogy miképpen ebédelt Rooseveltt és vajjon szép programot mondott-e Sarraut. Ázsiában is van politika, Ázsiában is vannak politikusok, a diplomácia ott is viaskodik és a tankokat Ázsiában is gyártják már, de azért mégis más, ahogyan Ázsiában a politika az emberekre hat. A ázsiai lélek apatikus nyugalommal nézi, mit tesznek vele és körülötte. Ezzel szemben Európa minden embere minden idegszállával benne van abban a harcban, amelyet valaképpen nem érte vionak, hanem vele.

A kurd és a török, az örmény és anatóliai, az arab és a perzsa, a hindu és a kínai egysorosan velünk valamennyiünkkel. És bár egysorosan, mégsem kapcsolódik a kerék fogába, csak úgy mellette jár. Állampolgár és hazafi az ázsiai is, a társadalom tagja és a gazdasági élet atomja, de mindez nem érdekli lelke valóóját. Türi a sodrást, de nem sodródik. Szolgai alázattal meghajol a hatalom akaratát előtt, de lelkében és lelkével nem szolgálja a hatalmat. Öröklötten passzív, aki nem akar a renden változtatni, mert az a filozófiája, hogy a rend legfeljebb a felkelő nap és a tűnő hold, az élet, mint kerek egész és teljesség, befejezett és egyedülálló. A politikus, a közgazdász, a diplomata és katona, szerinte, nem egyebek, mint elefánt-talpak, amelyek taposnak és amelyeket visszataposni nem lehet. Vannak és megvannak. Rosszul van, hogy vannak, de rosszul van, hogy számum is van és árvíz és, sőt földrengés is pusztít és villám is sújt.

Ma Ázsia felett is fergetegek vonulnak, de az ázsiai nép nem érzi erősebben, mint tegnap és nem érzi jobban, mint évszázadokkal ennek előtte. Busan legyint a kezével:

— Tegnap is voltak fergetegek!

És ha sztoikusán mosolyogni tud már (ilyenkor azt mondják róla, hogy kultúrált és európai magasságokig emelkedett) — akkor még hozzá teszi:

— Holnap is lesz!

Fáj ezt a bölcs destruktív szellemet oda hagyni.

Az expressz szemberohan a nyugati nappal: rohan a fűdöszoba, a haboskáv és a fehér abroszokkal leterített asztalok világa felé. Rohan a fogpiszkáló irányába és a horizont már a liftes, bojos hotelek városainak konturjait vetíti. Tudom, már csak órák kérdése az európai határ, ahol felbukkan a gyerekszobában nőtt ember-társ és mégis fájó szívvel bucsuzik a lélek ezektől a primitív és mocskos, maszatos és foltos tömegektől, mert a beérkezett élet hazájából a kielégítő élet harcmezéjére rohan.

Nincsenek fajok, nemzetek, népek és speciesek. Hazugság, aki ilyet tanít és önállítja magát, aki a megkülönböztetések kiverjétekezett vonalaiban hisz. Az olasz sem más, mint a spanyol és a magyar sem több, mint a lengyel, de Ázsia és Európa valóban választvonalak.

A két világrész között fokozati határok vannak. És főként filozófiai mesgyék árkolódtak.

Benn Európában, ami különbséget és sáncarkot kiástunk, azt magunk ástuk, mesterségesen és akarva, tudatosan és rosszindulattal, de, ami Ázsiát és Európát egymástól elválasztja, az az igaz határ, természetesen és adódott, szükségszerű és eltorolhatatlan.

Mindössze ott a nagy tévedés, hogy a orosz-orosznál ez a választóvonal. Az is

hamis, hogy Pythionnál kezdődik Európa. A tráciai zóna sem adja még az európaiság fogalmát. Még itt is filozófus és stoikus ázsiaiak élnek, még itt is faház-oduk dudorodnak és még itt is piszok és szemét a kielégítő higiénia.

A határ csak Svilengrádnál kezdődik, mert voltaképpen és valójában csak a bolgár nép sorsának percmutatóját rántja és viszi előre (vagy hátra?) — a nyugateurópai politika ingája.

És itt meg is látszik a határ.

Svilengrád előtt két kilométerre egy sovány és kopár dombon ott leng a görög zászló. Száz méterrel odébb, másik sovány és kopár dombtetőn, a bolgár fehér-zöld-piros lobogó...

És e lobogó után megjelennek a szőlők és a kertek, a cseréppel fedett emberi lakhelyek, a kutak és kazlak, a jófajta tyúk és a kihízalt fehér ökrök.

Itt kezdődik Európa.

És itt kezdődik a politika.

Eddig száz és ezer kilométereken át politikai kérdések között rohogott a kutató agy. E határ után menten és vilanásszerűen felkiáltójelekké egyenesedett a nagy bizonytalanság. Itt már nem semleges többé az ember. Itt már nem

Schol békésebb néptömegek nem élnek, mint erre felé, a „sötét Balkánon”. Ot évszázad török megszállása alatt mindig egyek voltak, mindig türtek és igát huztak és mindig dolgoztak. Nemcsak a bolgár dolgozott és tarta a földet a betevőért, de dolgozott a szerb is, a horvát is, az albán, az örmény, a görög, a bosnyák, a vend, a román a macedon, a ruméliai.

Mind a huszegynéhány nemzetiség dolgozott és türt, fejlődött és élt.

Aztán „felszabadította” valamennyit Európa.

Felszabadította a török hódoltság alól a — „Balkán keresztény népeit”.

Felszabadította!

A „szabadítás” abból állott, hogy türt és akarta, hogy kiverjék a törököt. Nemzeti függetlenségről prédikált, szabad nemzet-egészeket garantált, nemzeti államok kialakulását és kialakítását ígérte.

És közben harapott. Nagyokat és fájdalmasakat harapott, olyanokat, amelyekre éppen éhezett.

A Balkán nemzeti életre eszméltetett népei eldöntötték a törökök európai sorsát, de ugyanakkor és akaratlanul, eldöntötték a maguk sorsát is.

Nemzeti államtestek apró atomjai helyett „tüzfészkek” lettek. A cári Oroszország, az Osztrák-Magyar Monarchia, a kialakult egységes Olaszország, a Német Birodalom, a franciák, sőt az angolok is a markukat tartották az új gyarmatért. A „felszabadulás” és „felszabadítás” után, alig egy napra rá, kiderült, hogy a nemzeti államegységek egymásmelletti kifejlődésének ígérete helyett politikai kottériáknak kell alakulni. Kiderült, hogy nem a törököt szolgálják majd ezentúl, aki szépen, csendben, deszpota módjára szedte az adót és keleti módra nyuzta a parasztot, hanem az európai politikát, amely áru-csere formájában szedné ezentúl a dézsmát és lelki megalázottság formájában nyuzná a fajtákat és fajokat.

Annak, hogy Balkán van — Európa az oka.

Felkaparta az európai déli félszigeten az évezredek során összeperődött népmaradékokat. E tömegek hovatovább felszívódtak volna már. Elolvadtak volna egymásba, összesurlódtak volna. A felszabadító háború során és nyomán déli Svájcnak kellett volna itt kialakulni és kialakult helyette a — Balkán.

kényszerű alázattal, de ha már szolgál, hívó szeretettel szolgál az ember. Itt már nemcsak akkor ölnék, ha az Ur harcra parancsolja a tömegeket, itt már akkor is ölnék, ha az Ur nem akarja.

Itt már az Urat is megölik, a Hatalmat is oldalba döfik.

Itt már minden ember meg akarja váltani a világot. Saját számlára dolgozik az egyed és az asztalra csap, ha utját állják.

A Nyugat, sok lebecsüléssel, azt állítja, hogy ez itt a Balkán.

Ez a tüzfészkek, ez az örök robbanásra, harcra, háborúra, gyilkosságra és bosszúra kész tömeg Európa alja és gyújtó-zsinórja.

A Balkán viszont azt állítja, hogy ott tovább, északra és nyugatra, az ott Európa és mert olyan, amilyen, azért robbanhatott ki belőle a Balkán.

Nagyon szellemesen mondja az egyik utitárs:

— Önöknél, Európában, (sajnos, a hangszul és a hanghordozás gunyosságát ide kottázni nem lehet) azt szokták mondani, hogy minden államnak olyan zsidója van, amelyet megérdemel. Nálunk, ezt a szólás-mondást, úgy variálták, hogy

A balkanizáló európai politika

Kialakultak a gyönyörű kertek mezők, veteményes parkok, bőségek és kánaékok, kibontakozott a szikkadt német föld, a terméketlen orosz síkság, a köves Kárpátok, Dolomitok, Alpok élelmiszeres kamarája és ahelyett, hogy az európai éhes ember elfogadta volna ennek a sok munkáskésznek dus és bő aratását, bombát dugott az eke szarva mellé, fegyvert a házak rejtekeibe, pokolgépeket a katedrálisok alá, komitácikat a határszélekre...

Nem igaz: nem a Balkán népei tették Balkánná ezt a területet, hanem az európai politika.

Most likvidálnák már.

Vigyázat, Ön kémgyanus

ARAD UTCÁIN TILOS A FÉNYKÉPEZÉS

Arad, november 16
Nagy megdöbbenést keltett az aradi Fotoklubban az a különös incidens, a mely a klub egyik tagjával történt a napokban. Az illető urat, aki szenvedélyes amatőr fényképező, a napokban a rendőrségre kísérték, egyszerűen azért, mert a belvárosban, a Ferentéren le merete fényképezni az itt almatároló tutajosokat. A rendőrségen Margescu komisár sajnálkozás közepette engedte utjára az előállított fényképező uriembert, akinek elmondotta, hogy a rendőr nem tehet arról, hogy kellemetlenkednie kellett:

szigorú felsőbb parancsunk van arra, hogy a városokban tilos a fényképezés. A molesztált uriember szóvátette az esetet a fotoklubban, ahol általános megütöközéssel fogadták a molesztálás hírére és éppenséggel nem nyugodtak meg annak tudomásulvétele után, hogy nem egyszerűen egy közrendőr tulbuzgóságáról van szó. Sőt. Így talán jobb és megnyugtatóbb lett volna a tudat. Mert az igazán nem megnyugtató, hogy felső helyen ilyen hihetetlenül naiv és mégis, vagy éppen ezért bántó, nehézkes módját választják a kémelhárításnak. Hát azt talán mégsem gondolja senki, hogy a kémkedésnek ezt a nehézkes, otromba módját választja valaki, hogy nyíltan fotografáljon az utcán? Vagy azt hiszik, hogy a kémszolgálatot érdeklik a tutajos almatárusok, vagy mondjuk a sarki boltos üzlete a Ferenc-térről...?

Értésülésünk szerint széleskörű akció indul meg az egyenesen mulatságos „fel-

Európának minden időben olyan Balkánja volt, amelyet megérdemelt. Most ilyet érdemel. Ilyet, amilyen 1878 óta vagyunk. Ilyet, amely végigcsinálta az első és a második balkáni háborút, amely végigrobbantotta a világháborút és amely előbb-utóbb kirobbantja az új szörnyűséges vér-folyamot is.

A vonat ablaka mellett szelid és enyhe lapályok rohannak, dohányföldök és szőlő-ültetvények, káposzta-erdők és gyümölcsös parkok és ime, az első negyedórán már vérről és harcról, bosszúról és revansról van szó.

Nyugaton úgy tanítják, hogy „ilyen” a Balkán népe. Ilyen véres és gyilkos, izgága és harcos.

Ha ez igaz, úgy valaki hazudik.

Vagy a Nyugat hazudik, vagy e rónaságok fölléptek. Ha a Nyugat mond igazat, úgy hamis a délibáb, ami ide vetül. Hamis ez a mély és alapos agrár-kultúra, amely a görög zászló tözsom-szédságában, szakított Ázsiával és hazudik a balkáni nép, amikor a munkát is-teníti és verejtek-imádsággal a földre borul.

Valaki hazudik.

Ha a vészféket most, e percben meghuznám és egyetlen lépést sem tennék tovább a Balkán szíve felé, akkor is tudnám már, hogy merre, hol és kinél az igazság. A békétlen népek sohasem voltak dolgozók fajta, sohasem imádták a munkát és nem habusgatták a földet. A história sok száz és ezer lapja elmondja, hogy a századok harcosai mindenkoron nomádok voltak.

A bolgár nomád? A bolgár idegen területre vágyik? A bolgár más hazát akar? Rabszolgára éheznek, vagy gyarmatot szeretne?

Valaki hazudik.

Most jönnek már és könyörögnek. Balkán-Locarnót fuvoznak és megbékélést prédikálnak...!

A mesterségesen életre keltett sovénizmus és nacionalizmus máglyájának piramániaiakusi között most Minimaxokat mutogatnak.

Már késő. A Balkán előbb kinevette őket, kicsufolta az apostolokat, most pedig már ott tart, hogy lassan-lassan kilöki valamennyit.

Ég az egész. Sustorog és füstöl.

Már pernye száll és szikraeső szemetel.

A vonat menetrendszerűen fut.

Európába érkezünk.

sőbb utasítás” megváltoztatása érdekében. Az ügy érdekességéhez tartozik egyébként, hogy az aradi Fotoklub elnöke maga az aradi rendőrkvesztor.

Szüllő Géza újabb támadása a cseh kormány ellen

Prága, november 16
A prágai képviselőházban a költségvetési javaslatához Szüllő Géza magyar képviselő szótolt hozzá. Rámutatott arra, hogy a költségvetés csökkentése ellenében a kormány egymillióval növelte a külföldi propagandára szánt összeget. A kormánynak az a célja, hogy továbbra is a külföldet tartsa a külföldet azokkal „kisebbségi” iskolákkal, amelyeket magyar és német vidékeken élő cseh cseh viselők gyermekei számára s nem a valódi kisebbségeknek emel.

Azután nyomatékosan követelte Szüllő a kisebbségi jogok tiszteletben tartását a bolcsőbb gazdaságpolitikát. A helyzetet lenleg az, hogy a kisebbségeket elnyomják, a kisebbségi sajtót elnémítják s idejüleg hazug hírekkel árasztják a külföldet. A költségvetési javaslatban körülmények között pártja nevével visszautasítja.

Szüllő beszédére Malypetr miniszter válaszolt. Kijelentette, hogy a kormány nem üldöz senkit, a kisebbségekkel szemben pedig úgy viselkedik, ahogyan a kisebbségek viselkednek a kormány szemben.

HIREK

Kormányválság a csodaváróknál

A kormányválság híre furcsa zűrzavar támad vidéken. A törpe-pártok emberei kibujnak eddigi rejtekhelyeikről, dokumentálják, hogy ők is élnek, vagy legalábbis most már élni akarnak.

Kijön a segédtanító is a kőveházba. A segédtanító elnöke a „Csodavárók” pártjának. Valamikor a liberális-pártban volt a segédtanító, de mert nem őt, hanem Ducát tették meg a választásoknál listavezetőnek, megharagudott és otthagya a pártot. Belépett a csodavárókhoz, amelyek rögtön elnöke lett. A csodavárók nem volt nagy párt. Ezt igazán nem lehetne róla állítani. Amikor a segédtanító ur belépett, rajta kívül csak a segédtanító asszony volt párttag, de ez is csak azért, mert férje megígérte neki, hogy a párt programjába iktatja a nők aktív és passzív képviselőválasztási jogát.

Később a párt megszaporodott. Belépett a pénzügyigazgatóság ambiciózus impegátja, belépett az elcsapott detektív és belépett a részeges ügyvéd is.

Most kormányválság van. A csodavárók felkészülnek az eseményekre. A pártelnököket, szegényt, ugyan meg sem hívják a királyi audienciára, de azért a csodavárók készülődnek. És, hogy a felhajtás nagyobb legyen, a kormánybuktak után kijűnek a kőveház nagyablakába és ott osztalkodnak. Márcsak azért is, hogy a jámbor kisebbségi polgár, aki elcsúsz a nagyablak előtt, lássa, hogy tanító ur és pártja miképpen török fejüket a haza sorának nehéz problémája fölött.

A tanító ur osztja az állásokat:

— Te polgármester leszel — mondja a részeges ügyvédnek, aki belenyugszik és azt számolgatja, hogy mit lehet itt keresni? Ugy látszik, a számadás kedvezően ütött ki, mert rövid töprengés után kegyesen beleegyezik a polgármesterségbe. Magában el is határozza, hogy az első nagyobb városi bolt után megveszi a liberális-párt elnökének a házat. Az ügyvéd eladó lesz. Régóta nem voltak már kormányon. Sokáig nem bírják.

Az elcsapott detektív a rendőrkészletre állásra pályázik. Az elnök nagylelkű, tehát megkapja.

— Kár, hogy már nincs annyi csempészés, mint régen — mondja sejtlemesen. Ezt csak ő érti, azért csapták el annak idején, mert nagyon értette. Közös boltokat abszorbált a csempészekkel. Fele-fele.

— És én mi leszek? — türelmellenkedik az ifjú impegát.

— Te leszel a pénzügyigazgató — emunálja ünnepélyesen az elnök.

— Csak? — biggyeszti fel a száját a reménydus ifjú. — Legalább inspektor szeretnék lenni, ha már ennyi ideig pártunk.

— Erről is lehet beszélni.

— És te, elnök uram, te mi leszel?

— Én szerény vagyok és a párt érdekében hajlandó vagyok a lemondásra. Nem pályázom a belügyi tárcára. Megelégszem szerényen azzal, hogy én leszek a prefektus.

Miután így szépen elosztottak egymás között, elérkezettnek látják az időt, hogy nagyobb szabású áldomást igyanak a jövőendő kormány egészségére.

Sajnos azonban, a pártkassza üres. A nagyon elusztott arra az üdözlő táviratra, amelyet a párt mögött álló tömeg nevében — a segédtanító, neje és három gyermeke, az ügyvéd és az impegát, valamint ennek jövőendőbelje — öfélésgéhez intéztek, kifejezve óhajukat, hogy a kormányalakítással szeretett vezérüket, dr. Pana Mistát bízzák meg.

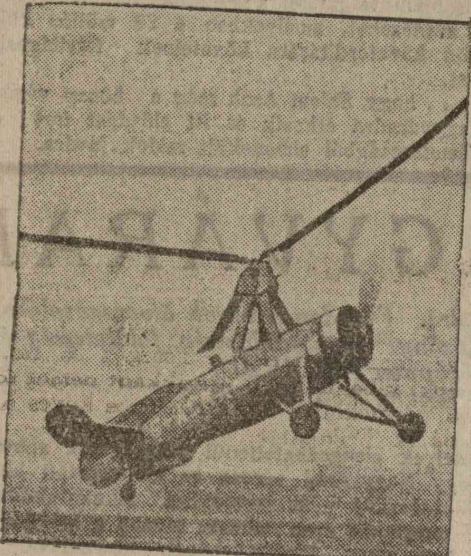
Miután a pártkassza üres, az elnök agitációs körútra indul. Egy háromszor bukott orvostanhallgatónak odaigéri a városi tisztii főorvosi állást, mire az hajlandó azonnal lefizesni az az lej tagsági díjat az elnök ur kezébe. Pénz is van és egy új párttag is. Az ambiciózus uzsorásnak megígéri, hogy jelölje fogják listavezetőnek. Szintén belép. A törvényszéki aljegyzőnek elnöki állást ígérnek. Az aljegyző vállalat elnöki állást, de nincs száz leje a pénztárából. Az elnöki állást visszaveszik. Végül nagynehezen bár, de mégis összegyűlt a pénz és megkezdődik a bankett:

— 50 százalékos vasúti kedvezmény Budapestre. A budapesti nemzetközi munkahét alkalmával 50 százalékos vasúti kedvezmény van a magyar vasúti vonalon és ez a kedvezmény a magyar határállomástól Budapestig és vissza a kiinduló határállomáshoz érvényes. A visszautazás bejárólág november 22-ig lehetséges. Az igénybevételre jogosító igazolványok kaphatók 12 koronáért a bratislavai Central Passageban.

— Hunyadmegyei hírek. Déváról jelentik: Gárbóvan Simion munkakamarai elnök és a nagyszabású munkáügyi inspektor, az elmúlt napokban Gyulafehérváron, Szászsebesen és Péterfalván ellenőrizték iparüzemeknél és kereskedőknél a 8 órai munkaidő és a vasárnapi munkaszünet betartását. Megállapították, hogy a törvény ezirányú rendelkezéseit sehol sem tartják be. A bizottság minden egyes felet utasított a törvényes rendelkezéseknek szigorú betartására, különben jogkövetkezmények terhe mellett. — Gróf Ádám, kőrszabályi járásbíró volt tisztviselő, foglalkozásánál és árveréseknél végrehajtói teendők ellátásával volt megbízva. Ezen minőségében az árveréseken befolyt összegekből 14.530 lejt elszikkasztott, a miért a dévai törvényszék, figyelemmel bűntett előéletére, nyolchavi fogházra ítélte.

— Sikasztó báró. Budapestről jelentik: A törvényszék 8 hónapi fogházra ítélte Orczy György bárót, aki ingatlanforgalmi irodájában számos alkalmazottat vett fel biztosítékkal, a biztosítékokat azonban nem tudta visszaadni. Kiderült a tárgyalás során az is, hogy az iroda, ahova állítólag kaucióval rendelkező alkalmazottak kellettek, valójában nem is működött.

A „SZÉLMALOM”-REPÜLŐGÉP



De La Cieroa, a híres spanyol repülőgépkonstruktor egy újfajta szárny nélküli, úgynevezett „szélmalom”-repülőgépet készített, amely bámulatosan egyszerű kezeléssel messze kitűnik a hasonló találmányok közül. Az érdekes repülőgépet fel és le, oldalra és előre ugyanazon fogantyúval irányítják.

— Balogh Artur szenátor és Willer József képviselő Udvarhelymegyében. Székelyudvarhelyről jelentik: Balogh szenátor és Willer képviselő több napig a megyében tartózkodtak, hol panasznapiakat és beszámolókat tartottak. Így Székelykeresztúron, Oklándon és Zetelakán.

— Elítélték a marosvásárhelyi kereskedők szarkáját. Marosvásárhelyi tudósítónk jelenti: Pár hónappal ezelőtt a marosvásárhelyi főtéti üzletekben napról-napra végszámlára tüntek el az áruk. A rendőrség erőlyes nyomozást indított a betörések tettesének kézrekerítésére és kiderült, hogy az üzletekben Ladányi Mihály és Kovács Mária nagyváradi illetőségű vásári tolvajok működtek és azok lopták el a Nagy és Sziláma, A. B. C., Gólya, Mózes Jenő és Révész Béla cégek elűnt áruit. A marosvásárhelyi törvényszék a két visszaeső vádlottat, Ladányi Mihályt és Kovács Máriát, 2-2 évi fogházra ítélte. A vádlottak megelégbesték az ítéletet.

Az első toasztot az elnök ur mondja: Pártunk győzelmére, a korrupció kiirtására, a panamisták felakasztására és a jövőendő kormány egészségére.

Hajnaltól hozzák a friss lapot.

— Duca, Bratianu Gheorghe és Goga az előtérben — harsogja a lap az első oldalán.

A csodavárók pártjáról szó sincs.

— Ezt a lapot, ha uralomra jönünk, betiltjuk, bőfögi az elnök ur.

Nehezen indulnak haza. Az impegát siet a legjobban. Megígérték legutóbb, ha megegyeznek elkíséri, repül. Majd ha inspektor lesz, megmutatja ő...

Indulnak haza a csodavárók. Munkások, koránkelő emberek jönnek szembe dolgozni mennek ők. Kormányválság, megoldás, hatalom, nekik mindegy. A

★ Kozmetikai tanfolyam nyílik december 1-én. Jelentkezni lehet mindennap dr. Horskovits Erzsébet kozmetikai rendelőjében, délelőtt 10-12-ig. Kórház-utca 2. (Str. Brătianu) földszint.

— Lady Astor a női befolyás alatt álló férfiakról. Londonból jelentik: Az angol alsóház legutóbbi ülésén felszólalt lady Astor is, aki beszédében néhány keserű igazsággal kedveskedett férfiképviselőtársainak. A férfiak — mondotta — inkább állnak feleségük befolyása alatt, mint megfordítva. Uraim — jelentette ki beszéde további során, — önközött is sokan vannak, akik feleségük buzgólkodásának köszönhetik politikai karrierjüket. A beszédet sürűn-kisérték ellentmondások, de a végén mégis minden oldalról megtapsolták.

— Elítélt gépkocsis. Csíkszeredáról jelentik: Szőcs Pál gyergyóditrói illetőségű gépkocsis kocsijával Csíksomlyó közelében elűtötte Bedő Józsefné székelyudvarhelyi asszonyt, aki a szerencsétlenség következtében szenvedett sérüléseivel hónapokig nyomta a kórházát és állítása szerint, ma sem egészséges. Az ügyet ma tárgyalta a törvényszék, amelynek során a vádlott soffit azzal védekezett, hogy Bedőné az oka a szerencsétlenségnek. A törvényszék, a kihallgatott tanúk vallomása alapján, egyhavi fogházra és 500 lej pénzbírságra ítélte a gondatlan bérkocsist.

— A marosvásárhelyi tudósítónk jelenti: Annak idején részletesen beszámoltunk arról, hogy ez év nyarán Maroszentkirály községben véres falusi harc tört ki a falu cigány kolóniája és a község székely lakossága között. A falusi fiatalság az ivóban nagy mulatságot rendezett, amelyen a cigányvadász fia is részt vett, aki bizony meg is táncoltatta a falu legszebb leányait. Egy alkalommal Berki József cigánylegény éppen egy leánnyal táncolt, amikor a falu egyik legmódosabb gazdájának fia elkapta a leányt, anélkül, hogy elkérte volna. Berki József ekkor dühösen elrohant és sértett önértetében segítségül hívta apját, Berki Jánost, aki viszont a cigánykolónia néhány tagját hozta magával. A falusi ivó előtti térség nem sokára csatává alakult át, mert a cigányok és a falusiak parázs verekedést kezdtek, amelyeket az ottani csekélyszámu csendőrség hiába próbált megakadályozni. Ugy, hogy végül is a marosvásárhelyi csendőrszárnyparancs-

gyár nem vár. Duca alatt is éppen úgy kell dolgozni, mint Vajda alatt. Nekik mindegy.

— Kik ezek — kérde az egyik munkabasiető a társától.

— Politikusok — válaszol nainan. — Bizonyára egész éjszaka a válság megoldásán fáradoztak.

A másik csodaváró nézi a társaságot. Sőhajt is egyet.

A csodavárók büszkén mennek haza az utca áhítatában.

Ilyenkor van a szezonjuk. Kormányra sohasem kerülnek, de legalább ilyenkor megjutsszák a reménységet, a maguk kis szürke életében a változatosságot.

És hátha mégis... Sohasem lehet tudni...

Azt hiszem, el kellett volna fogadnom

nokságról érkezett segítség. A tumultus és verekedés hevében több legény a csendőrséget is inzultálta és emiatt vont a felelősségre őket a marosvásárhelyi törvényszék, amely a vádlottakat, Berki Jánost, Berki Józsefet, Gyula Jánost és Gyula Györgyöt fejenként egy-egy havi fogházra és 500 lej pénzbüntetésre ítélte. A vádlottak megelégbesték az ítéletet.

— Leendő anyáknak kellő figyelmet kell fordítani arra, hogy béli működésük rendben legyen, ez pedig a természetes „**Ferenc József**” keserűvíz használata által érhető el. Nőorvosi klinikák vezetői egybehangzóan dicsérik a valódi **Ferenc József** vizet, mert könnyen bevezethető és rendkívül enyhe hatása gyorsan és minden kellemetenség nélkül jelentkezik.

— Az aradi dalpályázat eredménye. Az országos magyar párt aradi tagozatának köz-művelődési szakosztálya által magyar népdalok megzenésítésére kiírt pályázat eredményét néhány nappal ezelőtt hirdették ki Aradon, ünnepélyes körülmények között. A pályázatra 32 zenemű érkezett be: Az első díjat, 600 lejt, Farkas Lénárd Borosjenő, K. Ruffy Pál „A szolnoki nagypiacon” c. szövegére írt zenéje, a második díjat, 400 lejt, Bogdány István, Arad, K. Ruffy Pál „A szolnoki nagypiacon” c. szövegére írt zenéje, a harmadik díjat, 200 lejt, dr. Vitosné Hunyady Erzsébet, Arad, Lászlóné Prohászka Elvira „Kőborszellő elfújja a halvány gyertyalángot” c. szövegére írt zenéje, a negyedik díjat, 200 lejt, Bogdány István, Arad, Lászlóné Prohászka Elvira „Kőborszellő elfújja a halvány gyertyalángot” c. szövegére írt zenéje nyerte el. A ki nem tüntetett pályaművek szerzőit felkéri a szakosztály, hogy műveiket 30 napon belül vegyék át.

— Jövő év júniusában újból megnyílik a csikági világiállítás. Csikágóból jelentik: A csikági világiállítás, amely november 12-én becsukta kapuit, jövő év júniusában újból megnyílik. A kiállítás vezetősége most közzétett néhány adatot a világiállítás sikeréről. A közzétett adatok szerint 1933-ban huszonkétmillió háromszáz ezer látogató fordult meg a világiállítás területén és ott 25.545.000 dollárt költött. A kiállítás területén lebonyolított kereskedelmi üzletek értékét négyszázmillió dollárra becsülik.

azt a sajtófőnöki állást, amit százért nekem ígértek...

Az ember sohasem tudja, hogy mikor szalasztotta el a karriercsinálás lehetőségeit...

Baradlai László

Vidit és szépít
Germandrée
Puder és Crém

A Kék Madár

Szeretném tisztázni a helyzetet. Mi nevéttünk Jushny, avagy rajtunk ez a zseniális orosz kereskedő? Kénytelen vagyok a kereskedő szóval előhozakodni, valahogy úgy érzem, a művész fogalmát másoknak kell rezerválni.

Jushny tizenöt éves tréfákkal jelent meg a függöny előtt. Régi kabarétrükkökkel s olyan humorral, amelyik a magyar kabaré szelemességétől egészen messze bujkál.

Már sokszor volt ez így, hogy külföldi társulatok „pali“-ra akarták venni a váradi közönséget, de mindannyiszor eredménytelenül. Várad érzékenyebb ilyen tekintetben, mint a legfinomabb koherer s mindjárt tiltakozik és lázong.

Most Jushny próbálkozott.

Mikor három esztendővel ezelőtt, Váradon járt, egészen különösen, kitűnő programmal érkezett. De most...

Most csak kilépett a függöny elé s nevetett. Ő tudta miért!

Ő előbb nevetett, mint a közönség. Jushny kinevette a közönséget, hogy 800 és 1400 lejezet fizetett egy páholyért.

Nekem mindjárt gyanus volt Jushny nevetése. Mindjárt nem értettem, hogy mit akar ezzel a kopasz fejfel, ezzel a rossz német kiejtéssel, ezekkel a szakállas viccekkel Jushny Váradon! Mindjárt tudtam, hogy baj lesz!

Várad nem „pali“, ahogy Jushny ezt abból a felsőbbrendű művészetből gondolta, Várad nem vidék.

Ez nem tiltakozás, csak megállapítás. Várad kritikai szellem, azzal a kitűnő szájjával, ahogy könyörtelenül és maradéktalanul nyomban meg is mondja a véleményét.

A Kék Madár szimbólumát legújában Roosevelt festette fel a gazdasági építés munkájára. Jushny nemrég Amerikában járt, lehet, hogy tanult tőle, s a Kék Madár ezentúl gazdasági szimbólum s a művészetéhez nincs köze többé. Ha így, akkor kitűnő utakon halad Jushny, kérdés, meddig dűlnék még hozzá horribilisán rögzítettett helyaival.

No, de mindezek dacára kaptunk Jushnytól néhány színt. Új képeket, rendezést s két-három jó számot is, a régi Jushnyból, a régi programokból. Azokból a régi erőkből, a mikor még Jushny művészetben s nem közgazdaságban utazott...

És kaptunk még egyet, mindezekből függetlenül. Egy képet Nagyváradról: Hogy itt még igenis, pénz van. Néhány nappal Jushny előtt Lipinszka vitt el tőlünk ötven darab ezrest s most Jushny százat.

Nos, ha rövid két hét leforgása alatt két külföldi művészt oda tudunk adni 150 ezer lejt, egy bajnok, dacára minden sirásoknak, még lehet segíteni.

Maeterlink Mytylje és Tytylje hasztalan keresgéltek a boldogság Kék Madarát.

Ugy érzem, hogy szemben Mytyllyel és Tytyllyel, nyugodtan jelenthetem, hogy akár mint művészetért való rajongás, akár mint gazdasági biztonságunk kimutatása, Jushny előadása megnyugtató ígéret nekünk: Van még pénz Váradon. S így szemben a tündérmese két gyermekével nyugodtan állíthatom, hogy Váradon, Jushny előadásán megtaláltam gazdasági képünk egészen érthetetlen, de föltétlenül boldog Kék Madarát...

HALLOTTA-E

... hogy a nagyvárad postán nem ismerik a helyesírás alapvető szabályait, miszerint az összetett szavakat a magyar nyelvben egybe írják. A sürgönyt átnéző hölgy eme járhatlanságát a közönség fizeti meg, amikor feladott sürgönyei összetett szavaiért tíz és tizenöt lejes differenciákat ró le a tudatlanság oltárára.

... hogy Romániában, Nagyváradon legdrágább a világítás.

... hogy Benedek Ferenc, a közismert nagyvárad orvos, akinek „Wassermann Pozitiv“ című regénye osztatlan sikert aratott, levelet kapott Amerikából, mely szerint egy ottani kiadvállalat könyve amerikai kiadására tesz ajánlatot.

... hogy Kunda Andor „Anna-Mária“ című színdarabját a nagyvárad Magyar Színház rövidesen előadásra tűzi.

... hogy az adósok valóságos haláltáncra folyt pár nappal ezelőtt Nagyváradon, mert a moratóriumból kifolyólag közel 2 milliárd értékű váltót óvatoltak meg.

... hogy a nagyvárad Ujságíró Klub Fischer Anny, a budapesti Liszt-hangverseny győztesét lépteti fel színpadán s ugyanitt nem-sokára vendégül látja Zsolt Bélát, Hatvany Lajost és Reinitz Bélát.

... hogy a nagyvárad kozmetikusnő, kit egy közismert uriaszony 40.000 lej kártérítésre perelt, mert arcát alaposan elcsufította, azzal érvet a bíróság előtt, hogy az asszony már rég férjnél van, mit akar hát a szépséggel, meg a kártérítéssel.

... hogy a múlt napokban a városi tanács idejére pincébe zárt tanácsosok a napilapok hasábjain teszik fel a polgármesternek azokat a kérdéseket, amelyekben a 20 milliós kölcsön hova fordítására követelnek felvilágosítást.

... hogy Salom Asch még e hónap végén Nagyváradra érkezik és itt előadást tart a Németországból elmenekült zsidók javára.

NŐEGYLET

A ma már kitűnő adminisztrációval dolgozó Zsidó Nőegylet úgy alakult meg 1892-ben, hogy Váradon több zsidó uriaszony összebe szült, ha egyik tudomást szerez valamelyik szegénysorsú asszonytársuk megbetegedéséről, úgy értesítik egymást és beosztással, ma az egyik, holnap a másik visz a betegnek és családjának ennivalót, ruhaneműt és egy-két fillért...

Ennek most hetven éve. Azóta olyan nevelődtek ki a sorból, kiket nem jegyzett fel, s nem is jegyezhetett fel az egylet krónikáj.



A Nőegylet élén most özvegy Schütz Albert né áll. Ez a finomlelkű, közszeregetben és köztiszteltben álló 80 éves uriaszony negyven éve ernyedetlen szorgalommal és kitartással vezeti a nem egyszer válsággal küzdő egyletet.

Igyekezett a legnehezebb időkben is a nőegyletet megmenteni, hogy megmenthesse azokat, akik kétségbeesésükben s bajukban a nőegyletbe jöttek segítségért.

MENTSÜK MEG NAGYVÁRADOT!

Pappoudoff Theo, a nagyvárad Kereskedelmi és Iparkamara elnöke a néhány nappal ezelőtt megtartott rendes havi ülésen egy mentőakciót proponált. Megmen-

teni Nagyváradot attól, hogy gazdaságilag mélyebbre süllyedjen. Ez az akció nem annyira menítés, mint inkább visszamentés akar lenni a régi lüktető szívro-

nalra. Váradon a bajok ötvenszázaléka: Közöny, nemtörődömség, felületesség és főképpen PANAMA! Ezeket kell segíteni.

Pappoudoff széles rétegtől kér tanácsot és véleményt. Az alábbi három közlemény egy kereskedőnek, egy iparosnak és egy munkásnak a hozzászólása:

Helli György kereskedő mondja:

Szinte fontolóra veszi az ember, vajjon nyitkozozzon-e olyan kérdésben, amelynek sürgősségét illetőleg az idő órája a 12-őt már rég elkongatta és amelyről már annyi más nyilatkozat hangzott el anélkül, hogy érdemben történt volna valami.

Ha azonban meggondolom, hogy minden akcióban csak úgy lehetett eredményt elérni, hogy az emberek akartak is valamit, úgy a romok helyén még sem volna késő az az öszefogás, amely ennek a városnak gazdasági-jogi teljesen pauperizálódott életébe a munka ítemét újra meg tudná indítani.

Kétségtelen, hogy Nagyvárad város gazdasági klasszisai közül az iparostársadalomnak is meg vannak a maga súlyos panaszai, de mindezekfelett áll az a tény, hogy a legsürgősebb tennivalók a kereskedelem megsegítésében adódnak. Ez a város, amely néhai fejlődését, előretörését, a provinciális kereteket meghaladó építkezéseit, intézményeit, az időközben teljesen elpusztult, de messze földön híres mezőgazdasági iparát, sajátos és valaha magyszerű kulturális hajlamait, kizárólag fejlett kereskedelmi életének és vállalkozási szellemének köszönhette, még ma is csak az intenzívebb kommerciális könnyítések útján állhatna talpra.

Mindaz, amit az elmúlt öt évtizedben az u. n. „városi kultúra“ fogalma alatt gyűjthetünk össze: a csatornázás, az aszfalt, a villamos vasút, a telefon, az építkezések, a jóléti intézmények létesítése és egy megfelelő intellektuális generáció felnevelése, az ebben a városban kifejezett a kereskedelmi vállalkozásoknak, azaz annak az tevékenységnek az eredménye volt, amely az ipari és mezőgazdasági javakat a külföldről Erdélybe és onnan a külföldre közvetítette.

Ezt a missziót az új keretekben ez a város ma is be tudná tölteni, minthogy most is hivatalos volna, hogy a Magyarország, Ausztria, Németország és Csehszlovákia felé gravitáló árucserét egy bizonyos hányadban közvetítse, amellyel, hogy egy megfelelő ipari tevékenységgel részben önmagát, részben a távolabbi román területeket is ellássa.

Ahhoz azonban, hogy a romok helyén új élet kezdődjön, elsősorban is annak a belátásnak kellene a politikumon felülemelkednie, hogy ez a város, amelynek kereskedelmi és ipari lakossága a maga kötelességét mindenben teljesíti, örökké mostohagyermekként nem kezelhető. Igen fontos volna azonban megindítani és megszervezni azt a nagy társadalmi összefogást, amely ennek a városnak összes professzionális szervezeteivel karöltve beindítaná és szüntelenül propagálná annak a mulhatatlan szükségességét, hogy a város kom-

merciális életéhez meg kell adni azokat a lehetőségeket és könnyítéseket, amelyek nélkül ez a város kereskedőivel, iparosával, összes intellektusaival, sőt maga az egész megye megélni nem tud, de ellenkezőleg, egy olyan végpusztulás felé halad, amelyből többet nincs feltámadás.

A megsegítésnek számos orvosszere volna, viszont nem volna célszerű az olyan tervek lanszirozása, amelyek keresztülvitele csak „pium desiderum“ maradna. Szerintem a legelső teendők a következők volna, mint olyanok, amelyeket a város társadalmának kemény akarattal és nem szűnő követelődéssel okvetlen ki kell vívnia:

1. A vámszabadraktár, vagyis az az intézmény, amellyel Konstanca, Galac és Braila már rendelkeznek és amely lehetővé teszi, hogy a vámkülföldről a Nagyvárad felé és rajta keresztül az ország belsejébe gravitáló import, a romániai nagy tökehiány mellett, kis költséggel és kevesebb tőkével constans legyen lebonyolítható. Ez az intézmény amellyel a legális kereskedelmet erősen támogatná, azzal a mindinkább felburjánzó tisztességtelen kereskedelemmel szemben, amelyből az államnak amugy sincs haszna, sőt annak felburjánzásával csak az államra hasznos és adófizető kereskedő-egyedek pusztulának el.

2. Vasúti tarifális kedvezmények: vagyis azok a szállítási előnyök, amelyek hasonlóképpen a kikötővárosoknak biztosítottak és

Katona cipésziparos mondja:

Nagyon boldogok lennénk, ha az urak meg akarnák menteni a városunkat. Nagyon szép is lenne, ha az utcáink ki lennének kövezve, járdáink aszfaltozva. Lelepeink el lennének látva vízzel, csatornával, villannyal.

De hiszen nem városunk lerongyolódása az, ami minket, lerongyolódott, deklasszált kispolgárokat meg tudna menteni. Nem az a mi legnagyobb bajunk, hogy fejlődésben lemaradtunk a többi szerencsésebb fekvésű város mögött. Nem az adóprés szorít bennünket és a városi taxák. A forgalmi adók és a betegsegélyzői illetékek. A végnélküli közterhek, ez a mi komoly, égető sebünk.

Gembác asztalosmunkás mondja:

Mint munkás, aki marxista világnézetet vallok, eleve el kell ítélnem minden olyan akciót, amely ki akarja szakítani magát az általános gazdasági és társadalmi viszonyokból. A szocializmusért sem azért

amelyek elengedhetetlenül szükségesek ahhoz, hogy Nagyvárad városa az ideimportált külföldi árukat — a versenyhez alkalmazkodva — megfelelő áron adhassa tovább a belföldön.

3. A város fürdőjellegének kimondása, a melyre a közeli híres Félix- és Püspökfürdők révén jogcime amugy is megvan. Erre a városnak az 50 százalékos utazási kedvezmény szempontjából feltétlenül és azért van szüksége, hogy egyrészt idegen- és provinciális forgalma növekedjék, amely tény kereskedelmi forgalmára igen jótékony hatással lenne.

4. Hitelezetéknek elsősorban aképpen történő reorganizációja, hogy a Banca Nationala a megfelelő bankok útján bocsássa rendelkezésre azt a tökélmennyiséget, olcsó, azaz szolid kamattal, mellet, amelyre az arra még ma is érdemes kereskedelmi és ipari vállalatoknak — megfelelő fedezet mellett — üzleteik lebonyolításához szükségük van.

5. Kontingentálási és devizális könnyítések: amelyek okvetlenül szükségesek ahhoz, hogy a külföldi ipari termékek ide könnyebben bejöhessenek, viszont éppen ezen könnyítések fogják lehetővé tenni a román agrártermékeknek a vámkülföldön történő elhelyezését.

Ha főleg ezen programponok realizálását egy komoly társadalmi összefogás a megfelelő kitarással veszi a kezébe, úgy megindulhatna az a folyamat, amely hivatva lesz a város lezüllyött gazdasági helyzetén segíteni, ellenesetben a teljes leromlottság erjedése a még meglévő egyedeket is a végromlásba viszi.

Elhiszük, hogy egy jobb konjunktura esetén ezeket a terheket könnyebben el tudnánk viselni, de vajjon lehetséges-e, egy jobb konjunktura ezen terhek előzetes csökkentése nélkül? Hiszen éppen ebben rejlik városunk szomorú helyzete, hogy az aránytalan közterhekkel hátrányos helyzetbe szorítottak benünket, az államtól támogatott nagy városokkal szemben, így nagyobb a nyomorunk, sulyosabb a válságunk, mint mondjuk Brassó, Ploiesti vagy Bukarest város polgárainak. Semmiféle mentési akció nem vehető komolyan addig, míg ezt a speciális nemzeti helyzetünkől eredő elnyomást meg nem szüntetik.

harcolunk, mert ez a jelenleginél ideálisabb társadalmi berendezkedés, hanem, mert a kultúra mai fokán egyedül lehetséges. Azt hiszem, Váradot megmenteni nem igen lehet, Várad ugyanis nem csak

a krízis által van sújtva, de sújtják különleges viszonyai, nemzetiségi helyzete, határszéli volta, nyersanyagbázis hiánya, de főképp azok a kormányintézkedések, amelyek Váradot és környékét valóságos gyarmati területté alakították.

Mintegy három évvel ezelőtt indult egy ilyen akció, akkor régi váradi polgárok csinálták. Attól az akciótól fel lehetett tételni a jóhiszeműséget, hiszen az akciót kezdeményezők egyben saját bőrüket is meg akarták menteni.

De most Papoudoff ur melyik Váradot akarja megmenteni, a régit, vagy az újat? A munkásság szempontjából világos, hogy ezek az urak nem a munkásságot akarják megmenteni és jobban is fenné, ahelyett, hogy mentési akció keretében a felső hatóságoktól támogatást kérnek, saját kasszájukba és trezorjaikba nyulnának s a felhalmozott pénzeket vállalatokba fektetnék s munkálatokat teremtenének Várad ötezer munkanélküliének. Nem hiszünk semmiféle állami támogatásban, nem hiszünk a töképenzesek vállalkozási nekibátorodásában, de

főképpen abban, hogy a legnagyobb jóakarat és a legmesszebbmenő támogatás mellett is teremteni lehetne egy krízismentes területet, még ha a legbecsületesebb szándék is vezeti ezeket az urakat. Ugy hisszük, egy ilyen akció csak arra lenne alkalmas, hogy az elősdiéknak egy újabb csoportját zudítsa a dolgozó társadalom nyakára és hogy az általános korupció számára kiszélesítse a talajt. Látuk, hogy a 3 évvel ezelőtt felvetett 150 milliós kölcsön felvétele is csak oda konkludált, hogy egy érdekcsoport megkaparintsa a váradi villamosművet.

A legutóbb felvett 20 milliós kölcsön is egy ilyen mentési akciónak lett szánva, a végén azonban csak a Bitumennek és egy nagyobb városi szállítóknak sikerült a pénzüket megmenteni.

Habár komoly mentési eredmények a jelenlegi gazdasági viszonyok között nem remélhetők, mégis sokat lehetne elérni, ha sikerülne a munkabéreket lényegesen magasabb színvonalra emelni és ezzel a falusi és városi dolgozók vásárlóképeségét emelni és ezáltal a termelésnek és az áruforgalomnak nagyobb lendületet adni.



Az én talpam Ökitalp
Kevés pénzért soká tart

**PALMA
OKMA**

tartótalp
nem ártik át,
tartóssága
csodával határos

Ezt kérje!

A székelyföldi gazdák
legújabb sorscsapása

Csikszereda, november 16.

A csiki székelység kétségbeesett gazdasági helyzetét elképesztő mértékben gyarapítják a sűrűn kiszabott tiltott pálinkafőzés horribilis bírságai. Az utóbbi három esztendőben burjánzó módon szaporodtak el a tiltott pálinkafőző üstök.

Az egyre nyomasztóbb gazdasági krízis egyenesen tiltott utakra terelte a gazdákat fölösleges gabonájuk értékesítésével. Pálinkát főztek belőle s ílymódon a tényleges piaci áron jóval felül értékesítették terményeiket. Ennek az értékesítési módnak azonban meg volt az a borzalmas hátránya, — amivel a gazdák nem számoltak, — hogy tettenérés esetén tényleges vagyonukat jóval meghaladó bírsággal, sőt ezen felül több hónapi börtönbüntetéssel is sújtották őket.

Az újonnan szervezett pénzügyi gárda a csendőrségekkel karöltve, egymásután leplezte és leplezi le a tiltott pálinkafőzést. Hiteles csendőrségi számadatok szerint ebben az évben eddig több mint 250 pálinkafőző üstöt koboztak el. A tényleges kihágók száma ezt jóval felülhaladja. Sőt a mi a legkétségbeesettebb, újabb és újabb tettenérések gyarapítják a kihágók hatalmasan növekedő számát. Van olyan község, ahol egyetlen éjjel 5 pálinkafőzőt is tettenérnek.

A csikszeredai törvényszék naponta 10-es turnusokban tárgyal tiltott pálinkafőzési ügyeket. Legtöbb esetben egy-két hónapi fogházbüntetést szab ki. Ha visszaélésről van szó, a hat hónapos büntetés sem ritka. Ugyanakkor az államjövédéki hivataltól garmada számára érkeznek le a horribilis pénzbírságok. Ezek között nem mennek ritka számba az 50, sőt százezer lejes bírságok sem. Ezeket a hatalmas összegeket a mai viszonyok között megfizetni egyenesen lehetetlenség. Az állam viszont ragaszkodik jogaihoz, különösen, ha pénzről van szó s így aztán végrehajtásra kerül a sor.

Semmi más nem hiányzik a csöd szélén álló székely gazdáknak, mint a bírságok behajtása. Egycsapásra készen vannak, mert egész vagyonuk dobra kerülhet azért a „megmondhatatlanságért”, hogy néhány véka gabonát magasabb áron akarják értékesíteni, vagy a drága pálinka helyett olcsóbbat, — saját főzést — akar-
nak inni.

**Technikai vezetőt keresünk
modern téglagyár részére.**

Bizonyítványmásolatokkal ellátott részletes ajánlatok „Conducător Technic” jellegű Rudolf Mosse S. A. Ag de Publ Buc uresti
Bulev. Brătianu 22 szám alá küldendő.

Leszerelés a valóságban

Rothermere tovább buzdítja az angol kormányt a fegyverkezésre

London, november 16.

Rothermere lord tovább folytatja saját kampányát Anglia haladéktalan fegyverkezése érdekében. A Daily Mail legújabb számában azt fejtegeti, hogy Ausztráliának föltétlenül 1500 harci repülőgépből álló légi flottát kell alakítania, mert Anglia mai állapotában nem tudja megvédeni gyarmatait egy esetleges háború esetén, az angol világbirodalom leggyöngébb pontja pedig ebben a pillanatban Ausztrália. Ezen a pontján Angliát nemcsak az európai hatalmak kezdehetik ki teljes sikerrel, hanem Japan is, már pedig a távolkeleti háború minden pillanatban elkezdődhetik.

Amerika már látja, hogy a leszerelés kérdése az adott helyzetben nem vehető komolyan s hogy fegyverkeznie kell, ha meg akarja tartani eddigi előnyeit. A Da-

ily Telegraph legújabb közlése szerint Amerikában elkészült a légi flotta kibővítésére és modernizálására készült tervet.

A tervet a szerint az amerikai légi flottának 1937-re jobbnak és felkészültebbnek kell lennie a világ bármelyik légi flottájánál.

Amerika, az elkészült tervet a szerint, 1937-ig 2 darab 20 ezer tonnás repülőgép anyahajót, 2 darab 10 ezer tonnás cirkálót, 10 darab 15 ezer tonnás cirkálót, 8 darab 1850 tonnás flotilla vezérhajót, 24 darab 1500 tonnás torpedórombolót, 4 darab 1500 tonnás tengeralattjárót és két ágyunaszádót épít. A kiépített repülőflotta, a tengeri haderőre támaszkodva, megközelíthetetlenül teszi Amerikát, támadó háború esetére pedig olyan erős biztosítást neki, amellyel nem szállhat szembe a világ egyetlen hatalma sem.

A filmváros a múlté

Hollywoodba hiába küld darabot olvasatlanul visszaküldik

Néhány információ és néhány adat a sémákra készülő filmgyártás hazájából

Hollywood, november 16.

Kijutunk a Santa Barbara „nemzeti erdő” bokrosai közül, merészen kanyargó uton átkelünk a Santa Susanna-hegységen és máris Los Angeles elővárosaiban járunk. Glendaleben mellékutra térünk, megnézzük Pasadena tündéri villanegyedét, ahol Amerika leggazdagabb embereinek fényűző palotái állanak. Majd visszafordulunk, tőlünk jobbra tündöklök Mount Wilson világhírű csillagvizsgálójának kupolájára, ragyogó nap ömlik az előttünk fekvő városra, az ut egy-egy kiemelkedőbb pontján látjuk a Los Angeles alatt csillogó tengert.

Fekvés és klíma egyaránt kedveznek Los Angelesnek: a nyár nem forró, enyhe a tél, friss szellő fúj állandóan a házak között, szelíd

dombokkal változatos a táj. Gyümölcszűletek ajtájában, kirakatokban óriási, illatos gyümölcsök színes garmadáit állanak, mintha valami csodálatos bőségszaruból ömlöttek volna ide. Az öntözött földek, vitalizáló napenergia gazdag terményei a boltokban, — derűs, frissen mozgó emberek az utcán, — ez Los Angeles, Kalifornia gyöngye. Feltűnő a sok nádrágos hölgy a bulvárokon: sehol Amerikában nem terjedt el annyira ez az új divat, mint itten. Nemcsak a hivatalokban dolgozó nők tértek át erre a praktikus ruhadarabra, hanem feltűnően nagy része azoknak, akiknek jól áll ez a férfias divat. Azt el kell ismerni, hogy a tompaszínű, nehezebb kelmékből készült nádrág degeszebb, mint az utóbbi évek merész nődivatkreációi.

Metro — Goldwin — Mayer filmvárosában

Hollywood! Mennyit foglalkoztatja az emberek fantáziáját a filmgyártás Mekkája, az Eldorádó, ahol tejben-vajban fürödnek tegnap még ismeretlen filmszínészek, akiknek jólörzött ajtáján szerencsefiaknak születtek, kopott emberek surrannak be, hogy aztán csillogó autójuk előtt kitarjuljon a kijárat nagykapuja és fölényes mosolyra késztesse őket a kiváltságos rendezőknek, szerzőknek kijáró fejedelmi fizetés. Előzőekny szíveséggel fogad Bohém Endre, az „author department” főnöke, körsetára indul velem, beavat a filmélet titkaiba:

— A filmművészet Amerikában mesterséggé egyszerűsödött, irányát a rideg, üzleti haszon szabja meg. Sablonokra megy minden, amint egykaptafára készített tömegcikket kíván tölteni a közönség. Valami szenzációkeltő bűnügy, botrányos háttérű válpör aktualizásai mindig a legjobb témák, melyeket feltűnő gyorsasággal használnak fel a filmgyárak. Hogy egy példát említsék: csupán a hatóságok közbelépése akadályozta meg a Lindbergh-bébi elrablásának megfilmesítését.

— Képzem, mennyi dolgot adhat a beérkező, sok szcenárió olvasása!

— Mi beküldött szcenáriót el sem olvasunk, nagypécsetes, ajánlott levélben megy az rögvest vissza a tisztelt szerzőhöz. Erre az eljárásra kényszerítették bennünket a plágium-pörök, melyek sok pénzbe kerültek a vállalatoknak. Mi jelenleg csak olyan témákat fogadunk el, melyek novella, vagy regény alakjában már valahol megjelentek, tehát a mű eredetiségéért valamely kiadó a felelősséget már viseli. A témából aztán mi készítünk szcenáriót. Ehhez nagy rutinnal rendelkező embereink vannak. A szcenárió különben olyan szabályos műfaj, hogy a megírása némi gyakorlat után, alig nehezebb, mint egy középiskolai dolgozat.

Szcenáriógyártás szériában, az eredeti szerző kikapcsolása ismeretes dolog, akár a filmkészítés technikai része, mely olyan különös formákat mutat a titokzatos „producer” mindenható árnyékában. Másutt szerzett információim meglepő statisztikát adtak elem film-témákról, a nivóról, mely megüti az itteni mértéket. Az egyik filmgazdát mondta nekem: „Amerika nem bírja el a német gyárak film-

jeit. A mi közönségünk könnyű szórakozást keres, mely nem haladja meg egy tizenöt éves gyermek értelmi nivóját.”

Barangolunk a roppant méretű filmvárosban. Hetek kellenének, ha látni akarnék mindent. Óriási stúdiók, műszaki épületek, egy teljesen felépített, gyönyörű színház, szabályos hárter, belga falu, ónémet város, mesterséges tavak, rajtuk hajók keresztmetszete... A filmfelvétel céljainak teljesen elegendő a hosszában kettévágott földhajó. Egyik helyen óriási szénmosó és csuszató szakszerű berendezéseit látom, máshol sziklás hegységet, változatos erdőt. Egy „patak” partján pedig magyar falusi házak állanak, mellettük a híd, melyen át fognak vonulni a „Feketeszáru cseresznye” dalás huszárai. Egy masszív katedrális hatalmas méreteiben gyönyörködöm, mikor illuziómat lerontja Bohém Endre magyarázata:

— Nincs ebben a hatalmas filmmetropolisban egyetlen épület, amely „igazi” lenne. Minden könnyen szétszedhető utáztat. Egy zseniális, új találmány, percek alatt tíz-husz évre öregíti a frissen festett ajtókat, ablakokat. Anynyira eredeti anyagszerű minden, hogy még mi is sokszor csalódásba esünk.

— De az az irodahelyiség csak téglából épült?

— Az igen, természetesen...

Ebben a pillanatban az irodaépület szemünk láttára megindul, egy nagy traktor van elébe fogva. Amerikában ugyanis ma már sokemeletes házakat szállítanak így ötkilométeres órákenti sebességgel, ahhoz azonban nagyobb vontatóerő szükséges. Tehát tévedtünk: az irodaépület könnyűsúlyú utáztat volt csupán.

Óriási alkátrészraktárak vannak a szabad ég alatt. Kalifornia száraz klímája tehát még a filmiparnak is kedvez!

Hollywood-filmváros a múlté, itt már csak kevés gyár dolgozik, a legtöbb Los Angeles olcsóbb elővárosaiba helyezte át üzemét, miután Hollywood világhírnévre tett szert és az olcsón vett telkeken mesés haszonnal tud lehet adni.

Hollywood mellett van az egykor oly előkelő Beverly Hills, ahol az amerikai pénzarisztokrátia tündéri nyaralói állottak. Ma inkább Pasadena-ban található az „upper ten”, a felső tízezer, míg Beverly Hills filmsztárok és mó-



4 alkátrész, amely a

**Jockey Club
KÖLNIVIZ**

hirnevét megalapozta:

- 1 válogatott parfüm-esszenciák
- 2 csodálatos keverék
- 3 tiszta és koncentrált alkoholt
- 4 megfelelő érettség

oan védve a lepecselt üvegcsé és a jótállási etikett révén.

Ez a kölni-víz valamint a két másik LADY készítmény — CHAT NOIR és PERLE DE PARIS — csak eredeti lepecselt üvegcsékben kapható.



dos polgárok lakóhelye. Így is elragadó gyönyörűség járni a dombokra vivő utcákon, a miniatűr várkastélyok között, melyeknek csodálatos parkjaiban élénk színű virágok, groteszk alakokra nyírott fák, szökőkutak, halastavak márványtalai keltik egy kincsekkel pompázó világ illuzióját.

PETROLEUMKUTAK ERDEJE ES AZ ELPROLETARIÁSODOTT LONG BEACH

Beverly Hillsről látszanak Culver City olajmezői, óriási, fából épült furótornyok emelkednek az ég felé, egyik a másik mellett. Long Beach felé vesszük utunkat. Erre van Los Angeles környékének másik nagy olajtelepe. Elhaladunk Signal Hill mellett: egész erdő van itt olajkútakból, ezerszámra sorakoznak egymás mellé a hórihorgas fatákolmányok. Milyen kontraszt Beverly Hills derűs, nyájás parkjai után! Göz-, kátrány- és olajzag terjeng a levegőben, egyhangúan dobognak a kuttak szivattyúi, püfögnek a finomítók. Minden talpalattnyi föld olajat rejtget itt magában, sőt valahol délen, a tengerben áll egy furótorny és szivja a tengerfenék vérért.

Long Beach nem mondaná furdóhely többé. Munkáslányok mulatnak a strandon levő vurstliban, polgári villák sorakoznak a parton. Nemcsak az ezkluzivitás őrte el innét a milliomosokat, hanem a fejlődő olajipar is. Az olajkútak víze ugyanis itt ömlik a tengerbe, jelenlétét nagy, olajos foltok árulják el a hullámok hátán.

K. J.

Erdély központjában jól bevezetett, eöklő vevőkörrel rendelkező üzlet kibővítéséhez

aktív társat keresek

Ajánlatokat „1 millió” jeligen Rudolf Mosse, Cui közvetít.

K Ö Z G A Z D A S Á G

Elrendelték a dévai kereskedőktől adóhátralék miatt elvitt áruk visszaadását

Déva, november 17.

Többször foglalkoztunk az elmúlt hetekben azokkal a vegzatórikus adó-sérelmekkel, amelyek főleg a kereskedők és iparosok körében keltek nagyobb izgalmat. Beszámoltunk annakidején dr. Comşa Jonel szenátor által tartott ankét lefolyásáról, ahol a panaszosok valóban döbbenetes részleteket tártak fel.

Az értekezleten hozott határozat értelmében Hirsch László kereskedő, a Sfatul alelnöke, dr. Groszmann Miksa jogtanácsos és a kézműiparosok felkérésére Gârbovean Simion munkakamarai elnök az elmúlt napokban megjelentek Ghelmegeanu pénzügyminiszteri államtitkár előtt és írásban benyújtott memorandumban, valamint szóbelileg is feltárták a kiméletlen adóbehajtásokból származó sérelmeket.

Az államtitkár ígéretet tett, miszerint inspektort küld ki, hogy a sérelmezett adókivetéseket felülvizsgálja, valamint ezeknek behajtási módjait ellenőrizze.

Megalakult a Comex Külkereskedelmi R. T. Az Erdélyi Bank és Takarékpénztár Bukarest székhellyel (Str. Alex. Lahovary 33.) új részvénytársaságot alapított, amelynek célja a nemzetközi forgalommal kapcsolatos export- és importügyletek lebonyolítása. A társaság 3 millió lej részvénytőkével alakított és Comex Külkereskedelmi R. T. (Comex S. A. R. pentru Comerțul Extern) cég alatt fogja működését kifejteni.

Az igazgatóság tagjai a következők: Elnök: Anton Mocsonyi de Foen, román kir. fővadászmester, v. miniszter, igazgatósági tagok: dr. Caius Brediceanu, Románia wien követe, v. miniszter, Conrad Ottó, a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank ügyvezető igazgatója, N. Alexandrin, a Petrosani Köszénbánya Rt. Bukarest, vezérigazgató helyettese, v. államtitkár, N. Teodorescu, a Romániai Gyáriparosok Országos Szövetségének elnöke, a Credit Minier administrateur-délégué-je, a Franco-Romana petroleumgyár elnöke, Hargitay Bertalan, az Erdélyi Bank és Takarékpénztár Rt. vezérigazgatója, dr. Böszörményi Sándor, a Romániai Gyáriparosok Szövetségének erdélyi

Továbbá megígérte, hogy késedelem nélkül intézkedni fog, miszerint jövőben a kereskedőknek ne vigyék el áruikat foglalat alkalmával, végül hogy a lefoglalt áruk értéke a kereskedelmi áraknak figyelembevételével állapíttassék meg.

Ellenben megtagadta az államtitkár ama jogos kívánság teljesítését, hogy azon kereskedő, vagy iparos, akik hitelezői is az államnak, követeléseiket kompenzálhassák adótartozásaikba. A kincstár legfőbb öre szerint, az adózóalany fizessen pontosan terminusra, ellenben az állam még évek múlva se tesz velük szemben eleget fizetési kötelezettségének. Ilyen rendszer mellett nem csoda, ha senki sem akar kincstári szállító és vállalkozó lenni.

Egyebekben, minthogy a Vajda-kormány már a múlté, s az új kormányt illetve a finanszírozást nem kötelezi a Ghelmegeanu-féle ígéret, tartani lehet attól, hogy ez az intézkedés csak a bukás előtti szentimentalizmus megnyilatkozása volt.

igazgatója, Ludwig Schultz, az „Orezu” brailai rizshántológár vezérigazgatója, dr. Róth Ödön ügyvéd, Bukarest.

Az új részvénytársaság már meg is kezdte működését és annak megalapítását úgy a közgazdasági körök, mint az illetékes hatóságok szívesen támogatják, mert az ilyen komoly háttérrel rendelkező alakulattól az ország kereskedelmi forgalmának fellendítése és a külkereskedelem fokozása remélhető.

OKTÓBERBEN CSÖKKENT CSEHSZLOVÁKIAI SERTÉSKIVITELÜNK (Prága) Csehszlovákia sertésbevitelét október hónapban enyhén emelkedést mutat, ezzel szemben csökkent a romániai és jugoszláviai sertésbevitel. Csehszlovákia októberben összesen 9094 (szeptemberben 9053) drb. sertést importált, melyből jugoszláviai 3698 (5116), romániai 2680 (3086), magyar 2302 (106), dán 361 (707) drb. Ez év eleje óta összesen 90500 darabot tett ki Csehszlovákia sertésimportja a múltév hasonló időszakának 106.900 és az 1931-es hasonló időszak 154.300 darabjával szemben.

Tovább gyilkol a válság „ollója“

A behozatali cikkek árai 42-szer, kiviteli termékeink árai pedig csak 18-szor magasabbak, mint 1912-ben voltak

Niért nem tud vásárolni az ország népének zöme?

Bukarest, november 16

Adatokkal bőven dokumentált cikkben mutattunk rá a minap arra az aggasztó tényre, hogy Románia kiviteli cikkei folyton értéktelenednek s hogy az exportmennyiség majdnem kétszereséért az idén már csak alig felét kapjuk a háromévvél ezelőtti áraknak. Ennek a jelenségnek az az oka, hogy amíg a behozatali iparcikkek árai a válság ellenére is alig csökkennek, a mezőgazdasági termékek árai szüntelenül zuhannak, — az „olló“ tehát mindinkább szétnyílik, azaz az ipari és mezőgazdasági cikkek közötti árkülönbség egyre nagyobb lesz, ahelyett, hogy mérséklődjék. Már pedig a válság megszűnéséről, sőt enyhüléséről sem lehet komolyan szó addig, amíg az ipar és mezőgazdaság hozama összhangba nem kerül, mert addig nem lehet normális az őstermeléssel foglalkozó lakosság vásárlóképesége.

Al. Hallunga, a bukaresti Kereskedelmi Akadémia segédtanára, igen tanulságos kimutatásban hasonlítja össze Románia behozatali és kiviteli cikkeinek általános ár-indexeit s illusztrálja az „olló“ kétségbeesett szétnyílását. Kimutatásához úgy a behozatalra kerülő iparcikkeknek, mint a kiviteli mezőgazdasági termékeknek a határon kialakuló árait veszi alapul, tehát azokat az árakat, amelyekben már benne az import-, illetőleg exportvám is. Az egyes cikkeket csoportokba osztja s így hasonlítja össze áralakulásukat a múlt esztendő végétől szeptember végéig az 1912-beli árakhoz viszonyítva. A behozatalra kerülő élelmi cikkek,

gyarmataruk, (mint rizs, tea, kávé stb.) átlagos árindexe 1932 decemberében 33-szorosa, 1933 szeptemberében pedig 28-szorosa volt az 1912-belinek.

A szövőipari, azaz textil-árak árai ugyanebben a két hónapban 54-szerese, illetőleg 51-szerese volt a békebelinek, a vas- és acélárak átlagos árindexe pedig a múlt esztendő decemberében 35-szöröse, most szeptemberben pedig 36-szorosa az

A kivitelre kerülő mezőgazdasági termékek áralakulása

Ezzel szemben a Romániából kivitelre jutó állatok és állati élelmiszerek általános árindexe a múlt év decemberében csak 25-szöröse, 1933 szeptemberében pedig már alig 24-szerese volt az 1912-belinek.

A gabonaneműek csoportjában meg ez a helyzet: 1932 december 16-szor, 1933 szeptemberében pedig 15-szöröse volt az árindex az 1912-belivel szemben.

A faneműek árindexe van egyedül javulóban a kivitelre kerülő cikkek közül, amennyiben decemberben 22 és félszerese, most szeptemberben pedig már 32-szerese volt a békebelinek.

A petroleumtermékeknek az árindex a következőképpen változott: 16-szorosa, illetve legutóbb 17-szerese lett az 1912-belinek, míg a különféle csoportjánál (bőr, só, stb.) 1932 decemberében 33-szorosa, az idén szeptemberben pedig már csak 22-szerese volt az átlagos árindex, ismét az 1912-belivel szemben.

1912-belinek.

A különféle csoportjába állított cikkek árindexe a következő: úgy tavaly, decemberben, mint az idén szeptemberben átlag 24-szerese a békebelinek.

Függvénye az összes behozatali cikkek csoportok árindexeit azt lehet mondani, hogy a Románia által mostanában importált cikkek átlagárai 41—42-szeresen magasabbak, mint 1912-ben voltak.

Ilyeténképpen az összes kivitelre kerülő cikkek átlagos árindexe jelenleg csak 18—19-szerese a békebelinek.

41—42 : 18—19

Ezek szerint a behozatalra kerülő ipari és más cikkek általános árindexe 41—42-szerese, viszont a kivitelre kerülő romániai őstermelési cikkek indexe mindössze 18—19-szerese az 1912-belinek. Más szavakkal: több mint kétszer drágábban fizetjük meg most az import-árakat, mint amennyit exportcikkeinkért kapunk, ha azt a helyzetet vesszük alapul, amely a háború előtt fennállott. Így aztán világos, hogy a mai Románia lakosságának mintegy 80 százaléka, amely őstermelésből él, feleannyit sem képes vásárolni, mint 20 esztendővel ezelőtt.

Ez az „olló“, az ipari cikkek és mezőgazdasági termékek árai közötti iktározatos aránytalanság, egyik legfőbb oka az általános válságnak, ez idezi elő nemcsak a nyomort, hanem a vele járó többi súlyos válság-jelenségeket: a fizetésektől való

get, az elégedetlenséget s a szüntelen szociális természetű nyugtalanságokat is. Amíg az „olló“ össze nem záródik, nem leszünk kint a hinárból...

Szövőipari tanfolyam Csikszeredán

(Csikszereda.) Dr. Pál Gáborné irányításával és Papp Rózsa ipariskolai tanárnő tényleges vezetésével szövőipari tanfolyam létesült Csikszeredán. A tanfolyam célja megtanítani a székely leányokat a műszöves, szőnyegszöves, mindenféle vásznak, terítők, férfiruha-szövetek, gyapjukosztmelmék, nyári paplanok, függönyök, diványpárnák, festékek és más holmik és kelmék előállítására. A szövéshöz szükséges nyersanyagok Csikból kerülnek ki. Dr. Pál Gáborné hosszú időn át fáradságtalanul dolgozik a székely szövőipar fellendítése érdekében és eddig igen szép anyagi és erkölcsi sikereket ért el. Nagyon sok egyszerű székely családnak biztosította a mindennapi kenyeret. Az új próbálkozás során minden bizonnyal még többen fognak kenyérkereseti lehetőséget találni.

LAKBERENDEZÉSÉNEK

MEGVÉTELÉNÉL

LEGYEN ÓVATOS!

FIZESSEN TOBBET!

SZÉKELY RÉTI

BUTORGYÁN R.T.-TÓL TG.-MUREŞ FIOKOK: BUCUREŞTI — BRAŞOV

Brassó sportja

A kerület keddi esti ülése az erélyes fegyelmi ítéletek jegyében zajlott le. A vasárnap kiállított játékosok közül Rádulyt (Vulturul) és Birót (Venus) 2-2 hónapra tiltották le, Györfy (Vulturul) 8 napot kapott, Benedek Viktoria-játékos viszont 3 hónapot, mivel nem ez az első esete. Az Ivria-Suburbiu mérkőzés kiállítottja Bagoly I. és Bagoly II. a Suburbiuból 2-2 hónapot kaptak. Bagoly I. a bírói jelentés szerint csak inzultálni akarta a bírót, de nem jutott hozzá, hogy megüsse. Így megusztja a dolgot 2 hónappal.

Újra tárgyalás alá vették Török (CFR) Ludwig (Olympia) és Foris (Viktoria) játékosok ügyét, akiket annakidején 8-8 napra tiltottak le. Az újratárgyalás indoklása az volt, hogy az első ítéletnél érdekeltek is leszavaztak. Most 2-2 hónapi letiltással sujtották mindhárom játékost.

Ezután közölték a kerülettel, hogy Enescu elnök visszavonta lemondását. Mint emlékeztet, az elnök nemrégiben lemondott, a keringő hírek szerint a tulajdonképpeni fegyelmi ítéletek miatt. Lemondása visszavonását az azzal hozzák összefüggésbe, hogy a kerületi vezetőség most hajlandónak mutatkozott a kellő eréllyel eljárni a sportszerűtlenségekkel szemben.

VASÁRNAPI SPORTPROGRAM:
Vasárnap, november 19-én, a következő mérkőzéseket játsszák le:

OLYMPIA PÁLYA:

D. e. 9 óra: Soimii-Cercetasi. II. oszt. bajnoki.

D. u. 1 óra: ACFR komb.-Olympia komb. Barátságos.

D. u. 3 óra: ACFR-Olympia. I. oszt. bajnoki.

IAR PÁLYA:

D. u. 1 óra: Suburbiu-Viktoria I. oszt. bajnoki.

D. u. 3 óra: IAR-BMTE. I. oszt. bajnoki.

HOSSZUFALU:

Gloria-Izvorul. I. oszt. bajnoki.

A legnagyobb sportesemény vasárnap természetesen a vasutascapat és az Olympia találkozója, ahol papírforma szerint a CFR a favorit.

TEKÉZŐSPORT: Tegnap este zajlott le a Reiss-pályán szépszámu közönség előtt a Vig Barát-Turul férfi és női csapatának barátságos mérkőzése. Eredmény: 167-140 Vig Barát férfi, 65-60 Vig Barát női csapat javára. Tizes válogatott: 141-92 Vig Barát javára, női reváns 59-48 Vig Barát női csapata javára. A tegnapi napon favoritként szerepelt a

Vig Barát. A női csapathoz kitűnt szép játékaival Palkóné. A Turul csapata nagy ambícióval feküdt bele a játékba, de bal-szerencsével küzdött. Szép játékot produkált dr. Fejér és a női csapathoz Bec-né. Mérkőzés után bankett volt a hajnali órákig. A Turul és Vig Barát férfi és női csapata elhatározta, hogy részt vesz folyó hó 26-án Kézdivásárhelyen a Török által rendezendő pályaváto serlegmérkőzésen és ünnepélyen. Vasárnap házi díjversenyt rendez a Székely csapat a Jonescu-pályán. Szombat este Viforul-Testvériség barátságos mérkőzés a Jonescu-pályán.

A TOURING KLUB HEGYI MULATSÁGA

A román turista egyesület, a Touring Klub, szerdán este 8 órai kezdettel, nagy hegyi mulatságot rendez a Schuller-hegyen, az egyesület új épületében. A mulatságon szívesen látják a magyar turista egyesület tagjait is és örülni fognak megjelenésüknek. Indulás a Porondról szombaton délután félhárom órakor. A mulatság olcsó lesz, háromfogásos menü 42 lej s az italok szintén olcsók.

Az összes pártok szónokai meleg hangon bucsúztak a távozó Cuteanu prefektustól

Egy lemondó prefektus, aki senkiben sem hagyott rossz emléket

Brassó, november 16
A kormányváltás, illetve az új kormány hivatalbalépése ellenére is, szerdán újból összeült Brassó megye nagytanácsa a kétszer elnapolt őszi ülésszak folytatására. A megyei parlament azonban érdemben nem tárgyalhatott, mivel Cuteanu György vármegyei prefektus a helygymintisintemum intézkedésének megfelelően már kedden benyújtotta lemondását és így a vármegyének nincs vezetője. Ilyenformán az ülést, amelyet Stoian ur. a vármegyei tanács elnöke vezetett le, arra szánták, hogy a távozó Cuteanu prefektust bucsúztassák.

Elsőnek a távozó prefektus szólalt fel. Hosszas beszédben vázolta a vármegye és vármegyei tanács 17 hónapi munkásságát. Rámutatott arra, hogy a vármegye pénzügyeiben a legteljesebb rend uralkodik, az utak nagyrészt megjavították és újráépítették, megfelelő gondot fordítottak a közegészségügy feljavítására, az állattenyésztés és a mezőgazdaság fellendítésére.

Szám adatokkal bizonyította Cuteanu volt prefektus, hogy a vármegyénél soha annyi iskolát nem építettek, mint az öt tizenhét hónapos működése alatt. A halálozások számát is sikerült a minimálisra leszorítani. A továbbiakban ugyanazokat az adatokat sorkoztatta fel, amelyekről az első ülés jelentései nyomán beszámoltunk. Végül is további sikereket és jó munkálkodást kívánva az egybegyűlteknél, ünnepélyesen bucsúzott a vármegyei tanácsból.

A prefektus szavaira Stoian dr. elnök válaszolt. Mély sajnálatát fejezi ki Cuteanu prefektus távozása miatt. Kéri, hogy továbbra is gondoljon szeretettel a megye érdekeire és tudásával, annak ellenére, hogy már nem prefektus, járuljon hozzá a vármegye további fejlesztéséhez.

Comsa brassói tanfelügyelő a tanfűtlet nevében bucsúztatta Cuteanút. Kijelenti, hogy Brassó vármegyének még nem volt prefektusa, aki annyit áldozott volna iskola-kultúrára, mint a távozó Cuteanu. Eppen ezért munkásságát soha nem felejtik el.

Papp Endre dr. állandó választmányi tag Brassó vármegye magyar lakosságának nevében beszélt. Az itteni magyarság nevében mély köszönetet mond Cuteanu távozó prefektusnak, aki 17 hónapos működése alatt soha sem érezte a kisebbségekkel szemben az alacsonyabbrendűséget, akinek szíve volt egyforma elbánásban részesíteni egy kisebbséget, mint a többségeket és akinek távozását a megye minden magyar fia őszintén bánja. Nem volt prefektus, akinek magatartása emberségesebb lett volna a magyarokkal szemben, mint a Cuteanué.

A magyarnyelvű bucsúztató beszédét Heinrich Weinhold ugyancsak állandó választmányi tag a megye szász lakossága nevében mond bucsúztatót.

Hangsúlyozza, hogy Cuteanu prefektus rendet teremtett a megye pénzügyeiben, figyelve mindenre kiterjedt és nem a levegőbe, hanem programszerűen dolgozott, ami a megye jelenlegi helyzetén meg is látszik. Emberséges megértéssel viseltetett a kisebbségekkel szemben, akik minden bajukban őszinte támogatójukra táltak, mintaképe volt a tisztességnak és a becsületnek és volt egy tulajdonsága, a mit hosszas működése alatt ritkán tapasztalhattak: Cuteanu György adott szavát mindig betartotta. Nem ígértetett, nem hazudozott, hanem cselekedett.

A brassói mezőgazdasági kamara és ezen keresztül a megye földmives lakossága nevében Rosculeț kamarai elnök bucsúztatta a prefektust, aki napokig járta a vármegyét, hogy a helyszínen tanulmányozhassa a vármegye lakosságának bajait és panaszait. Eddig a legtöbbet tett a megye mezőgazdasága és állattenyésztése érdekében. Istállókat építtetett, hatalmas összegeket áldozott fajnevelésre és közvetlenül távozása előtt újabb háromszázezer lejt bocsátott a me-

zőgazdasági kamara rendelkezésére, nehogy a megye állattenyésztése hiányt szenvedjen.

A bucsúztató után Cuteanu prefektus elhagyta a vármegyháza épületét. Az ülést az egyik megyei szabályzat letárgyalása után berekesztették.

Itt említjük meg, hogy ma reggel távirat érkezett a vármegyházára, amelyben a belügyminisztérium értesíti a megyét, hogy a kormány lemondott és megalkult az új kormány. Ma délre várják az új megyei prefektus kinevezését. Ez azonban nem történt meg és így a belügyminisztérium a vármegye ügyeinek ideiglenes vezetésével Serban Danila vármegyei vezérigazgatót bízta meg.

Liberális körökből nyert értesüléseink szerint a vármegye élére Stroeia dr. ügyvédet a volt liberális prefektust nevezik ki. Ez azonban csak találgatás. Lelkölva hogy mindezideig senkit sem hívtak Bukarestbe esküdtetlre, az új prefektus kinevezéséről egyelőre semmi közelebbi nem lehet tudni.

ben létrejött a megegyezés, hogy a francia vállalat elvállalja a brassói utak átépítését. Most a városi mérnöki hivatal kimutatást készít arról, hogy milyen munkálatok elvégzésére van szükség, aztán érdemleges tárgyalás alá kerül az ügy. A külvárosok rendbelsőzatalának akciója belekapcsolódik ebbe az új vállalkozásba és így rövidesen járható utakat kapnak a külvárosi utcák is.

— „A fekete huszárok.” Ez a film abban az időben játszódik, amiközben a francia katonaság minden erejével és elszántságával üldözte a porosz királyi fekete huszárait: 1812-ben. Ez a történelmi háttér, amelyből erősen drámai, színes, mozgalmas szerelmi történet emelkedik ki. Epp olyan izgalmas és magával ragadó, mint bármely detektívtörténet, anélkül, hogy lapos és giccses legyen. A főszerepeket Mady Cristians, Conrad Veidt, Wolff Albach-Retty, Otto Wallburg játsszák. A film elsőrendű szereposztása és a szereplők kitűnő teljesítménye, a kiváló rendezés, lebilincselő mesés szöveg, a pompás felvételek és dalbetétek nálunk is olyan osztatlan sikerét biztosítják, mint a nyugati metropolisok mozgósínházaiban. A lenyűgöző film november 17-étől fut a brassói Astra-mozgóban.

November 17

PREMIER!

A FEKETE HUSZÁROK

A NYUGATI ORSZAGOK NAGY SIKERE!
Az 1812-13 évi napoleoni szabadságharcok nagy filmje.
Az egykori idők legjobb és legvakmerőbb lovasságának
a „Fekete huszárok”-nak vakmerő kalandjai.
Szerelem, romantika, szenzációs kalandok, veszedelmek, mindaz, amit szeretünk, mindaz, ami szórakoztat,
ami elragad, fellelkesít!

Főszereplők:
MADY CRISTIANS, CONRAD VEIDT, WOLFF
ALBACH-RETTY, URSULA GRABLEY, OTTO
WALLBURG.

ASTRA

MOZGO

November 15-én és 16-án fut még:

A felszabadult Afrika

a legszenzációsabb expedíciós film

Athelyezték a kisvasut irodáit

A Helyi Vasut Részvénytársaság igazgatósága a nyilvánosság tudomására adja, hogy irodáit a Patriarhul Miron-utca 7 szám alól Vasut-utca 61 szám alá a második emeletre helyezte át.

A Brassói Székely Társaság

értesítése

A Brassói Székely Társaság felhívja iparos és kereskedő tagjainak figyelmét arra, hogy szabó-, cipész-, kereskedő stb. szakmákban iparostanone jelentkezők vannak. Érdeklődők forduljanak Rácz József gazdához (Hosszu-utca 14.)

— Jó utakat kap Brassó. Megirunk, hogy Brassó város vezetősége tárgyalásokat kezdett a francia utépítő vállalattal, melyik a Kolozsvár és Nagyvárad közötti utszakast épít. A polgármester és a főmérnök Csucsán jártak, ott megnézték az utépítési munkálatokat és tárgyaltak a vállalat megbízottjával, tegnap aztán lejött a vállalat igazgatója, Brassóba, ahol terepszemlét tartott. Elv-

Pinty és Ponty Amerika legnagyobb komikusai szolgáltatják a humort,
Dennis King a newyorki Metropolitán világhírű tenoristája alakítja a főszerepet

„FRA DIAVOLO” a címe AUBERT komikus operájának.

amelyet pénteken mutat be a Lux-Mozgó

SPORT

Titulescu és a NAC

A Cuvântul jubileumi számában azt írja a NAC-ról, hogy a román futballsport Titulescuja.

Ilyen őszinte szeretettel még egyetlen román lap sem írt a váradi zöld-fehérekről. Ilyen nagyra még nem értékelt román lapok a NAC-ot.

„Ami Titulescu a román politikának, az a NAC a román futballsportnak.”

Es úgy hisszük, hogy azokért az érdemekért, amiket eddigi külföldi turái során a NAC Romániának szerzett, meg is érdemli ezt a dicsőretet. De miért csak minden tíz évben egyszer? Miért csak akkor, ha egy román lap jubileumában elismerően szól a NAC-járól?

A NAC-ot állandó támadások érik. Amikor egy-egy túrelmetlen és magát sovínizta téren feltolni akaró újságíró érdemeket kíván szerezni, akkor nekimegy a NAC-nak.

A NAC külföldi mérkőzéseinek állandó újjászerveket hall — itthon külön e célra kirendelt zavarkeltő tömeg kedvét és erejét akarja venni.

A NAC kinyitotta a román futballsport nyugat felé vezető kapuját. Mindenütt szívesen várták és mindenütt csak érdemeket hozott. Külföldre mindenkor bátran ment, de haza felé nem érkezett. Mi várja itthon? Kiknek fog ismét fájni az, hogy ez a kisebbségek által álló romániai csoport több dicsőséget szerzett az országnak, mint más a handabandázó cikkeivel?

A Cuvântul megnyilatkozott. A Cuvântul is jubilált és jubilál a NAC is. Talán a kölcsönös ünnepi hangulat örömeiben rakódott le ez a békehid, melyen, hisszük, az összes többi támadások komoly és okos megfontolás után a béke és a nyugalom defenzívájában fognak megbékélt elvonulni.

Nagyszabású téli programot dolgozott ki az M. S. E. korcsolyaszakosztálya

A Marosvásárhelyi Sport Egylet mintegy husz tagból álló aktív korcsolyaszakosztálya, akárcsak az egyesület uszós szakosztálya hosszú ideig tartotta a hegemoniát az ország téli sportjában. Gárdos Pál hosszú éveken keresztül rekord-bajnoka volt a romániai gyorskor-

csolyázásnak és sajnálatos, hogy két év óta, amióta elköltözött Marosvásárhelyről, Kolozsvár hódította el magának az országos rekordokat.

Melániai kárpótolt van azonban az MSE két női műkorcsolyázó bajnoknőjével. Kiss Magdával, aki éveken át állandó favoritja volt a versenyeknek és Csorba Klárával, aki a múlt évben is szintén konkurrencián kívül szerezte meg a bukaresti országos versenyeken a bajnokságokat.

A romániai korcsolyázó-szövetség most honorálta a marosvásárhelyiek teljesítményeit és ezért ezen a télen az ország összes hasonló versenyzőinek részvételével, január 24-ikén Marosvásárhelyen rendezte meg a női és páros műkorcsolyázó-bajnokságot, amely alkalommal az MSE a marosvásárhelyi Muressal karöltve egyúttal egy országos jubileumi korcsolyaversenyt is rendez.

Szerkesztői üzenetek

Niobe. A kérdés minden részletének és az érdekelt anyagi helyzetének ismerete nélkül komoly tanácsot adni nem lehet. Mégis okosan tenné, ha egy jó és megbízható ügyvédhez fordulna. — Pénz 2. Kissé későn gondolt arra, hogy a felesége által eszközölt aláírást kifogásolja, de még most is megteheti. Családi eredménye sok nem lesz, mert a bankok a betéteket bevételeik arányában kötelesek visszafizetni. Ezt a fizetési arányt a Nemzeti Bank állapítja meg. A megállapított összeget a bank köteles kiadni, de többet nem. Betétkönyvvel vásárolhat, ha az eladó azt elfogadja. — R. F., Marosvásárhely. Nem tudjuk, látott-e már verse komoly napilapban, vagy irodalmi folyóiratban napvilágot, de az a határozott érvelésünk, hogy tehetsége van! Verselése még nyers és egyenetlen, sok csiszolásra és simításra szorul, viszont korszerű, súlyos mondani- valók huzódnak meg primitív soraiban. Ha van még kézirat otthon, küldjön néhányat, szeretnők közelebbről megismerni tehetségét. Addig is félretesszük beküldött kéziratát s ha beleegyezik, kis átsimítással, egyet-kettőt rövidesen közlünk is belőlük.

S. S. S. Ugy emlékezünk, már megadtuk a választ. Ha azonban tévednénk, akkor rövidesen sor kerül az ön kéziratának megírására is. Türelmet kérünk, mert rengeteg kézirat vár elolvasásra és megírásra.

Egy olvasó, Csikszerecs. Régi szabálya az adatközlésnek az, hogy ilyen fontos és komoly ügyben nem rejtőzünk a névtelenség árca alá. Beküldött levele is csupa érdekes adatot tartalmaz, amely azonban ránk nézve teljesen hasznavehetetlen, mert nem tudjuk, hogy ki a beküldője. Eppen ezért arra kérjük, szíveskedjék összekötésbe lépni csikszerecsai tudósítónkkal, Ferenc Gyárfás úrral, aki a dolognak utánajár és az adatokat legteljesebben ellenőrizve, készséggel nyilvánosságra hozza a levélben jelzett visszaéléseket. Mi magunk névtelen levél alapján a dologgal, ellenőrzés nélkül, legnagyobb sajnálatunkra, nem foglalkozhatunk.

Ezen a versenyen fognak indulni első ízben a szakosztály fiatal és tehetséges új erői, akik bizonyos meglepetést foghatnak kelteni teljesítményeikkel.

A dr. Horváth Jenő és Csont Samu vezetésével működő virágzó korcsolyaszakosztály különben a télen bevezeti már az állandó jég-hockey versenyeket is és csapatával Erdély különböző városait fogja meglátogatni.

VASARNAPI MÉRKŐZÉSEK

A nemzeti labdarúgó bajnokság vasárnapi mérkőzései:

NAGYVÁRAD: Amte—Crisana.

TEMESVÁR: CFR—Kinizsi.

PILOESTI: Universitatea—Tricolor.

ARAD: NAC—Gloria CFR.

BUKAREST: Juventus—Unirea-Tricolor.

B. Mária, Bukarest. A VIII. gimnázium elvégzése már megadja a jogot az önkéntességre. Egyebekben szíveskedjék a többi kérdéseit illetően a bukaresti hadkiegészítő parancsnoksághoz fordulni. Ott készséggel megadják a kért felvilágosítást.

Öz. S. Henrikné, Perjámos. Kedves sorait melegen köszönjük. S annak alapján itt meg is emlékezünk az érdekes természeti csodáról, amely az ideit, valóban gyönyörű és hosszú öszen kárpótlást adott a zimankós nyárról: Budapest a Krisztinaudvarban a gyümölcsűket már elhullatott gesztenyefák kizöldültek és virágba borultak. A regénykedvezményre vonatkozó szelvényeket a 4 lejes bélyeggel együtt szíveskedjék majd a kiadónálhoz eljuttatni.

R. László, Temesvár. Temesváron van rendes tudósítónk s így tudósításokat másról, legnagyobb sajnálatunkra, nem tudunk közölni.

123. Áld. Előfizető. A törvény 21-ik szakasza értelmében mindenkitől, aki a törvény kedvezményeit igénybe veheti, kötelesek elfogadni fizetési a betéti könyveket. A végrehajtási utasítás beosztást megjelölő tévedése a törvény világos rendelkezését nem helyezheti hatályon kívül.

ŐSZI ÜLTETÉSHEZ

Nagy készlet elsőosztályú gyümölcsfát, sötányfát és többféle faiskolai cikket olcsó árban ajánl

GAZDASÁGI TANINTÉZET FAISKOLÁJA
MEDIÁŞ, ERDÉLY

Telefon: 29.
ARJEGYZÉK INGYEN

Műszaki könyvekben,

nyelvtanokban, szótárakban állandó nagykattár a Brassói Lapok Könyvosztályában. Kérje díjtalan árjegyzékeinket.

Primăria Municipiului Braşov

No. 39217—1933

HIRDETMEY

a községi kamarai és szenátusi választói névjegyzékbe való beiratkozások ügyében

Közhírré tétetik, hogy a községi kamarai és szenátusi választói névjegyzékek felülvizsgálása f. évi december hó folyamán történik.

A törvényhatóság mindazon lakóinak, akik a választói névjegyzékbe eddig még nem lettek felvéve, jogukban áll a törvény értelmében a választói névjegyzékbe való felvételüket f. é. december hó folyamán kérni.

A beiratkozások december hó hétköznapjain, délelőtt 8—12 óra között, a polgármesteri hivatalban (Károly király-utca 53 sz. II. em. 4 ajtó) eszközölhetők.

1934 évi január hó 1-étől 31-éig a választási névjegyzékek betekintés végett ki lesznek függesztve. Ezen idő alatt mindenkinek jogában áll, a brassói járásbírósnál (Judecătoria Mixtă) a névjegyzékbe való felvételek vagy fel nem vételek végett felszólalni.

Brassó, 1933 november 10.

Primar: Dr. C. Voicu mp. Secretar General: Dr. Popovici mp.

Bukarest, 33. Tessék portarel utján közölni adásával, hogy a törvény 4-ik paragrafusának a) pontja értelmében való rendezést kíván. Ha ezt az adós nem fogadja el, vagy nem jár el ennek értelmében, elveszíti a törvényben megállapított kedvezményekhez való jogát.

8 éves előfizető, Brassó. Hogy kérdésére felelhessünk, tudnunk kellene, hogy a jegyző milyen címen követeli a felhord föld után az 523 lejt. Panaszával keresen fel személyesen.

No. 100. Iparjogáról való lemondását az illetékes iparhatóságnál kell bejelenteni, mely értesíti erről az adóhivatalt is. A tapasztalat arra int, hogy egyidejűleg jó lesz az adóhivataltól is bejelenteni az iparjogáról való lemondást. Ha az üzlet bejegyzett cég, akkor a kereskedelmi és iparkamaránál is be kell jelenteni az üzlet megszüntését és a céget törölni kell. Ha aztán újból meg akarja nyitni üzletét, úgy kell eljárnia, mint az új üzletnyitáshoz.

I. G., Kovászna. Akinek iparendelvénye van, az a szakmájához tartozó termékeket az országos vásárokon akadálytalanul árúszhatja. Heti vásárokon csak ott vehet részt, ahol iparendelvénye van. Kiskoru ingatlanát csak a tutelara (az árvaszék helyébe lépett intézmény a törvényesek mellett) előzetes engedélyével, vagy utólagos jóváhagyásával lehet eladni. Ugyanez áll a kiskoru vagyonszerzését illetően is.

Uj házasság. Az új házasság csak a választ kimondó ítélet jogerőre emelkedésétől számított 10 hónap eltelté után köthető meg. Ezt az időt megelőzőleg csak az esetben, ha hatósági orvosi bizonyítvánnyal megállapították, hogy a nő nincsen áldott állapotban és az igazságügyi miniszter az engedélyt megadja. Az új házasságkötéshez szükséges a választ kimondó törvényszéki ítélet bemutatása. Az ítéletre legyen rávezetve a jogerőségi záradék. Az Ön által jelzett bizonyítványokon kívül aztán egyébre nem lesz szükség. A gyermek törvényesítése iránt külön eljárás indítandó. Evégett forduljon ügyvédhez, mert ezt nem lehet szerkesztői üzenettel elintézni.

Úrvezető Sofőr Autóhereskedő Autójavító

nek hibávaló munkát takarít meg, ha autósakkönyvet olvas!

Mihályi: Az autó, autóvezetők, szerelők kézikönyve, 500 kérdés és felelet, számos ábra. Lej 104.—

Mihályi: Hogyan vezessünk autót Kérdések és feleletekben magában foglalja mindazon tudnivalókat, amivel a kezdő vezetőknek rendelkezniük kell. Lej 24.—

Mihályi: Az autó elektromos berendezése. A gyújtáshoz, indításhoz és világításához való elektromos berendezések leírása. Lej 45.—

Mihályi: Autójavítás és az autójavító műhelyek berendezése vezetése. Lej 68.—

Kaphatók a Brassói Lapok könyvosztályában Brassó, Kapu-u. 56—58, az udvarban.

Az érelmeszesedés korai halált jelent!

Az érelmeszesedés.

Írta: Dr. Bucşányi Gyula e. n. tanácsos, főorvos. Lej 45.—

Minden cukorbetegnek fontos!

Acukorbeteg kosztja

A legjobb könyv, amely a cukorbeteg kosztját menü- és konyhareceptekkel pontosan tartalmazza. Írta: Dr. Horváth Lajos főorvos. Lej 78.—

Orvosi tanácsok fiatal anyáknak.

Ezen gazdagon illusztrált könyv tartalmazza mindazt, amit a fiatal anyának szülés előtt és után, valamint a csecsemő ápolásáról tudnia kell. Írta: Dr. Földes Lajos főorvos. Lej 90.— Kaphatók a Brassói Lapok könyvosztályában.

APRÓHIRDETÉSEK

Egy szó 4 lej, vastag betűkből 8 lej. Legkisebb hirdetés 10 szó. Állásikeresőknek, vagy ugyanazon szövegű hirdetés négyszeri feladásánál 25% engedmény. A hirdetési díjak előre fizetendők. Támpéldányt nem adunk.

Vétel-eladás

Elsőrendű כשר ארטה liba 30—32 lej kilónként. Háj 40—42 lej kilónként. Kapható: Katz kősemmészárszékben, Brassó, Fekete-utca 6. 13619

Keresünk megvételre egy mosószappan hűtőberendezést. Cim 13649. szám alatt a brassói kiadóban.

Hosszúfaluban lakás, üzlethelyiséggel, gyümölcsös, öregség miatt olcsón eladó. Cim 13604. szám alatt a brassói kiadóban.

Üzletberendezés, asztalos-díszmunkából, fűszeresnek és divatkereskedőnek, ugyanott teljes szalonszobaberendezés, szőnyegszőnyeggel olcsón eladók. Sft. Gheorghe, Remete Mór. 13652

Klubfotellek, paraván festmények, szőnyegek, utazóbúda eladó. Brassó, Kórház-utca 6. 13654

Állást nyer

Önálló szűcssegéd azonnal felvétetik. Csizsár szűcs, Marosvásárhely, Főter 6. 13577

Felelősszerkesztő: Kocsis Béla

Nőtlen szíjgyártósegédet keresek azonnali belépésre. Kiss Gyula, Hosszúfalu 1076. 13648

Lakás

Kiadó 2 szoba, konyha, fürdőszoba modern lakás. Str. Dr. Babeş 38. 13646

Str. Juli Maniu 36. szám alatt szép üzlethelyiség kiadó. Különösen rövid, vagy rövid-áru részére alkalmas. Felvilágosítást nyújt: Sager Bankház, Str. Voivodul Mihai 3. 13647

Levelezés

29 éves okleveles mérnök, házasság céljából megismerkedni óhajtat vagyonszólókkal. Megkereséseket „Titoktartás” jellegre a brassói kiadóba kérek. 13655

Vegyes

Szappanfőző tanfolyamot nyitok. Kereskedők forgalmukat megsokszorozhatják. Leveleket „Szappankészítés” jellegre a kiadó továbbítja. 13635

Jelentse be irodánkban lakását,

üres és beüzemelt szobáját, házát, telkét, bérbeadó vagy eladó birtokait.

RÉVÉSZ és ELISEI GÁBOR KÖZVETÍTÉSI IRODÁJA

BRASSO, „KORONA” épületében. Telefon: 5—72.